

Примітки до фінансової звітності, складеної відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року

1. Заява керівництва про відповідальність за підготовку і затвердження фінансової звітності за рік, що закінчився 31.12.2018 року.

1. Керівництво АТ «Криворізька теплоцентраль» (далі - Товариство) несе відповідальність за підготовку фінансової звітності, що достовірно відображає фінансове становище Товариства станом на 31 грудня 2018 року, а також результати його діяльності, рух грошових коштів і зміни в капіталі за рік, що закінчився цією датою, згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (далі - МСФЗ).

2. При підготовці фінансової звітності згідно МСФЗ керівництво несе відповідальність за:

- вибір належних принципів бухгалтерського обліку і їх послідовне застосування;
- застосування обґрунтованих облікових оцінок і розрахунків;
- дотримання вимог МСФЗ або розкриття всіх суттєвих відхилень від МСФЗ в примітках до фінансової звітності Товариства;
- підготовку фінансової звітності згідно з МСФЗ, виходячи із припущення, що Товариство продовжує свою діяльність в осяжному майбутньому, за винятком випадків, коли таке продовження не буде правомірним;
- облік і розкриття у фінансовій звітності всіх відносин і операцій між пов'язаними сторонами;
- облік і розкриття у фінансовій звітності всіх подій після дати балансу, які вимагають коригування або розкриття;
- розкриття всіх претензій у зв'язку з судовими позовами, які були або, можливо, будуть в найближчому майбутньому;
- достовірне розкриття у фінансовій звітності інформації про всі надані кредити або гарантії від імені керівництва.

3. Керівництво Товариства також несе відповідальність за:

- розробку, впровадження і забезпечення функціонування ефективної системи внутрішнього контролю на Товаристві;
- ведення бухгалтерського обліку відповідно до законодавства;
- застосування заходів в рамках своєї компетенції для захисту активів Товариства;
- виявлення і запобігання фактам шахрайства і інших зловживань.

Від імені керівництва АТ «Криворізька теплоцентраль»:

В.о. генерального директора

Тарасенко М.М.

Головний бухгалтер

Хаустова Л.І.

2. Інформація про Товариство

Публічне акціонерне товариство "Криворізька теплоцентраль" створене відповідно до наказу Фонду державноного майна України від 12.12.2016р. №2230 шляхом перетворення державного Товариства "Криворізька теплоцентраль" та є правонаступником державного Товариства «Криворізька теплоцентраль». Публічне акціонерне товариство "Криворізька теплоцентраль" (далі ПАТ) зареєстроване в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань 16 березня 2017 року.

14 травня 2018 року, у відповідності до Закону України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 року № 514-VI, відбулася зміна типу товариства з ПАТ «Криворізька теплоцентраль» на АТ «Криворізька теплоцентраль».

АТ «Криворізька теплоцентраль» діє згідно із Цивільним та Господарським кодексами України, Законами України "Про акціонерні товариства", "Про цінні папери та фондовий ринок" та іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, Статутом, а також у відповідності з рішеннями органів управління товариства, прийнятими у межах компетенції, положеннями, внутрішніми правилами, процедурами, регламентами та іншими локальними правовими актами Товариства.

Метою діяльності Товариства є одержання прибутку на основі здійснення виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності, в порядку та за умов, визначених чинним законодавством та Статутом.

Основними видами діяльності Товариства відповідно до КВЕД є 35.30 постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря.

АТ «Криворізька теплоцентраль» є юридичною особою приватного права, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

До складу АТ «Криворізька теплоцентраль» входять 39 відокремлених структурних підрозділів, які не є юридичними особами

Структурні підрозділи АТ "Криворізька теплоцентраль"

- 01 – Керівництво;
- 02 – Господарський відділ
- 38 – Канцелярія;
- 03 – Відділ інформаційних технологій;
- 04 – Відділ матеріально-технічного забезпечення;
- 05 – Відділ кадрів;
- 06 – Бухгалтерія;
- 11 – Група податкового обліку та звітності;
- 08 – Планово-економічний відділ;
- 09 – Юридичний відділ;
- 13 – Виробничо-технічний відділ;
- 18 – Тендерний відділ;
- 19 – Теплова інспекція;
- 23 – Відділ охорони праці;
- 25 – Служба безпеки;
- 25 – Бюро контролю обліку теплової енергії;
- 30 – Відділ збути теплової енергії
- 16 – Група контролю обліку теплової енергії;
- 17 – Група по розрахунках з дебіторами;
- 31 – Абонентський відділ;
- 32 – Група енергоменеджменту;
- 39 – PR відділ;
- 41 – Головний професіонал з антикорупційної діяльності;

- 07 – Підрозділ воєнізованої охорони
- 07 – Відділення сторожової охорони;
- 10 – Служба контрольно-вимірювальних приладів;
- 12 – Диспетчерська служба;
- 14 – Лабораторія налагодження теплових мереж;
- 15 – Електричний цех
- 22 - Електротехнічна лабораторія;
- 20 – Хімічна лабораторія;
- 21 – Служба ремонтів
- 21 – Служба ремонтів Аварійно-відновлювальна дільниця;
- 21 – Служба ремонтів Дільниця № 1 з ремонту устаткування т/м;
- 21 – Служба ремонтів Дільниця № 2 з ремонту устаткування т/м;
- 21 – Служба ремонтів Бригада механізаторів;
- 21 – Служба ремонтів Комплексна бригада;
- 21 – Служба ремонтів Бригада оздоблювачів;
- 21 – Служба ремонтів Бригада по ремонту та відновленню асфальтних покрівів;
- 21 – Служба ремонтів Механо-складальна дільниця;
- 21 – Служба ремонтів Бригада з ремонту поверхонь нагріву котлів;
- 21 – Служба ремонтів Дільниця теплою ізоляції і обмуровки;
- 21 – Служба ремонтів Бригада з ремонту обертових механізмів;
- 45 – Транспортний цех;
- 36 – Котлотурбінний цех;
- 49 – Районна котельня № 2;
- 50 - Районна котельня № 3;
- 51 - Районна котельня № 4;
- 53 - Районна котельня № 5;
- 54 - Районна котельня № 6;
- 46 – Північний експлуатаційний район;
- 48 – Південний експлуатаційний район;
- 52 – Східний експлуатаційний район;
- 81 – База відпочинку;
- 82 – Оздоровчий пункт.

Дочірніх підприємств АТ не має.

Юридична адреса Акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль»: м.Кривий Ріг, вул. Електрична, 1, 50014.

Станом на 31 грудня 2018 року у АТ "Криворізька теплоцентраль" працювало 1127 особи (на 31 грудня 2017 року – 1233 особи).

3. Достовірне подання та відповідність МСФЗ

Фінансова звітність Товариства є фінансовою звітністю загального призначення, яка сформована з метою достовірно подання фінансового стану, фінансових результатів діяльності та грошових потоків Товариства для задоволення інформаційних потреб широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень.

Концептуальною основою фінансової звітності Товариства за рік, що закінчився 31 грудня 2018 року, є Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), включаючи Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та Тлумачення (КТМФЗ, ПКТ), видані Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), в редакції чинній на 31 грудня 2018 року, що офіційно оприлюдненні на веб-сайті Міністерства фінансів України.

Підготовлена Товариством фінансова звітність чітко та без будь-яких застережень відповідає всім вимогам чинних МСФЗ з врахуванням змін, внесених РМСБО станом на 01 січня

2018 року, дотримання яких забезпечує достовірне подання інформації в фінансовій звітності, а саме, доречної, достовірної, зіставної та зрозумілої інформації.

4. Функціональна валюта

Функціональною валютою фінансової звітності товариства є українська гривня.

5. Припущення про безперервність діяльності

Фінансова звітність Товариства підготовлена виходячи з припущення безперервності діяльності, відповідно до якого реалізація активів і погашення зобов'язань відбувається в ході звичайної діяльності. Фінансова звітність не включає коригування, які необхідно було б провести в тому випадку, якби Товариство не могло продовжити подальше здійснення фінансово-господарської діяльності відповідно до принципів безперервності діяльності.

Таке припущення ґрунтуються на наступному.

У 2018 році Товариство здійснювало господарську діяльність з виробництва, постачання і транспортування теплової енергії відповідно до встановлених Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг України (далі – НКРЕКП) тарифів на теплову енергію. Проте протягом останніх років основна діяльність Товариства є збитковою та призводить до накопичення боргів через, зокрема, недосконалій порядок тарифоутворення. Так, відповідними тарифами не покриваються усі витрати Товариства, коригування тарифу здійснюється після зміни цін його складових, таких як підвищення цін на енергоресурси, зростання розміру мінімальної заробітної плати тощо, внаслідок чого різниця між фактичним збільшенням та зміною тарифу залишається непокритою. Діючі тарифи Товариства відшкодовували лише 60% фактичних економічно-обґрунтованих витрат на виробництво, транспортування та постачання теплової енергії. Протягом звітного періоду змінилися ціни на природний газ для всіх категорій споживачів, металопродукцію, запасні частини, згідно з чинним законодавством збільшились витрати на оплату праці, підвищився розмір деяких податків (земельний податок, екологічний податок, податок на нерухоме майно від земельної ділянки тощо). Крім того в діючих тарифах враховано амортизацію основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів виробничого призначення, задіяних у процесі виробництва, транспортування, постачання теплової енергії, визначену згідно Постанови НКРЕКП від 24.03.2016 № 377, відповідно до вимог Податкового кодексу України. Це призвело до відшкодування діючими тарифами лише 6,3 % амортизаційних відрахувань, що враховуються у собівартості.

Тож складна ситуація, яка склалася на Товаристві є наслідком не виваженої цінової політики, яка велась на державному рівні в попередні роки, низького рівня платіжної дисципліни споживачів за отримані послуги та недосконалої системи розрахунків за надані споживачам пільги та субсидії.

Ситуація ускладнилась ще й у зв'язку з прийняттям Кабінетом міністрів України Постанови від 18.06.2014 № 217 «Про затвердження Порядку розподілу коштів, що надходять на поточні рахунки із спеціальним режимом використання для проведення розрахунків з гарантованим постачальником природного газу» якою передбачено, що всі розрахунки за спожиту теплову енергію та природний газ здійснюються через рахунки зі спеціальним режимом використання, а на кошти, що знаходяться на цих рахунках, не може бути звернено стягнення та накладено арешт.

Така ситуація стала причиною порушення договірних зобов'язань Товариства перед постачальником сировини - природного газу, а також за податковими зобов'язаннями. Внаслідок цього, в 2017 році ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 23.03.2017р. за справою № 904/128/17 порушено провадження у справі про банкрутство ПАТ «Криворізька теплоцентраль», що спричинило наявність суттєвої невизначеності щодо подальшої безперервної діяльності Товариства.

30.10.2018 року було закрито провадження у справі про банкрутство ПАТ «Криворізька теплоцентраль» за клопотанням Фонду державного майна України у звязку з прийняттям рішення щодо включення Товариства до переліку об'єктів великої приватизації державної власності. На підставі Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна», розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 358-р «Про затвердження переліку об'єктів великої приватизації державної власності, що підлягають приватизації у 2018 році», та Наказу Фонду державного майна України від 08 червня 2018 року № 760 було прийнято рішення про приватизацію об'єкта державної власності – державного пакета акцій розміром 99,9864 % статутного капіталу публічного акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль», що становить 315 608 160 штук акцій.

З метою забезпечення продовження діяльності Товариства на безперервній основі планується:

Заходи, що здійснюються Товариством для покращення фінансового стану:

- продовження позовної роботи з боржниками;
- проведення заходів по доведенню поточних платежів споживачів до стовідсоткового рівня та погашення їх боргів минулих років;
- розробка та запровадження програми економії виробничих та інших витрат разом із очікуваним зростанням тарифів на послуги;
- організаційна робота по залученню органів місцевого самоврядування до вирішення питання погашення заборгованості.

Організаційна робота по залученню інвестицій також відноситься до компетенції органів місцевого самоврядування.

Таким чином, зважаючи на критерій безперервності діяльності товариства, Керівництвом АТ «Криворізька теплоцентраль» стверджується, що для оголошення Товариства банкрутом та введення ліквідаційної процедури передумови відсутні. Прогнози управлінського персоналу щодо виходу з кризи оптимістичні, тому ця фінансова звітність Товариства підготовлена виходячи з припущення безперервності діяльності, відповідно до якого реалізація активів і погашення зобов'язань відбувається в ході звичайної діяльності. Фінансова звітність не включає коригування, які необхідно було б провести в тому випадку, якби Товариство не могло продовжити подальше здійснення фінансово-господарської діяльності відповідно до принципу безперервності діяльності. Управлінський персонал Товариства не має намірів ліквідувати Товариство чи припинити операції.

Ця фінансова звітність не містить жодних коригувань, які можуть мати місце в результаті такої невизначеності. Про такі коригування буде повідомлено, якщо вони стануть відомі та зможуть бути оцінені.

6. Рішення про затвердження фінансової звітності

Фінансова звітність Товариства затверджена до випуску (з метою оприлюднення) Генеральним директором Товариства 25 лютого 2019 року. Ні акціонери Товариства, ні інші особи не мають права вносити зміни до цієї фінансової звітності після її затвердження до випуску.

7. Звітний період фінансової звітності

Звітним періодом, за який формується фінансова звітність, вважається календарний рік, тобто період з 01 січня по 31 грудня 2018 року.

8. Основи представлення фінансової звітності

Основою надання фінансової звітності є чинні міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) та тлумачення, розроблені Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності.

Після перетворення з Державного підприємства «Криворізька теплоцентраль» в Публічне акціонерне товариство «Криворізька теплоцентраль» Товариством в 2017 році до застосування прийнято Міжнародні стандарти фінансової звітності.

АТ «Криворізька теплоцентраль» перейшло на Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) 1 січня 2017 року відповідно до положень МСФЗ (IFRS) 1 «Перше застосування міжнародних стандартів фінансової звітності».

Керуючись МСФЗ 1, товариство обрало першим звітним періодом рік, що закінчується 31 грудня 2018 року. З цієї дати фінансова звітність Товариства складається відповідно до вимог МСФЗ, що були розроблені Радою (Комітетом) з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, та роз'яснень Комітету з тлумачень міжнародної фінансової звітності, а також відповідно роз'яснень Постійного комітету з тлумачень, що були затверджені комітетом з міжнародного бухгалтерського обліку та діяли на дату складання фінансової звітності.

Відповідно до МСФЗ 1, товариство використовує однакову облікову політику при складанні фінансової звітності згідно МСФЗ протягом усіх періодів, представлених у повній фінансової звітності згідно з МСФЗ. Така облікова політика повинна відповідати всім стандартам МСФЗ, чинним на дату складання фінансової звітності за МСФЗ (тобто, станом на 31 грудня 2018 року).

Фінансова звітність надана у тисячах українських гривень, якщо не вказано інше. Ця фінансова звітність підготовлена на основі історичної собівартості.

9. Прийняття нових та переглянуті стандарти

Зміни у МСФЗ, які вступають в дію для річних (і відповідних проміжних) періодів, що починаються 01 січня 2018 року та після цієї дати:

Назва:	Дата набрання чинності (Річні періоди, що починаються на вказану дату (або після неї):
МСФЗ (IFRS) 15 «Дохід від договорів з клієнтами» (з поправками випущеними в квітні 2016 року)	01 січня 2018 р.
МСФЗ (IFRS) 9 «Фінансові інструменти» (в редакції 2014 року)	01 січня 2018 р.
МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда»	01 січня 2019 р.
МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування»	01 січня 2021 р.
Поправки до МСБО (IAS) 2 «Класифікація і оцінка операцій по виплатам на основі акцій»	01 січня 2018 р.
Поправки до МСБО (IAS) 40 «Переведення в категорію або з категорії інвестиційної нерухомості»	01 січня 2018 р.
Роз'яснення КМТФЗ (IFRIC) 22 «Операції в іноземній валюті та попередня оплата»	01 січня 2018 р.
Роз'яснення КМТФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність по відношенню до правил нарахування податку на прибуток»	01 січня 2019 р.
Щорічні удосконалення МСФЗ (IFRS), період 2014-2016 роки	01 січня 2017 р. 01 січня 2018 р.

При складанні фінансової звітності Товариство застосувало всі нові і змінені стандарти й інтерпретації, затверджені РМСБО та КМТФЗ, які належать до його операцій, що набрали чинності на дату випуску фінансової звітності Товариства за 2018 рік.

МСФЗ (IFRS) 14 «Відстрочені рахунки тарифного регулювання» застосовується для річних періодів з 1 січня 2016 року для відображення у фінансовій звітності залишків за

відстроченими рахунками тарифного регулювання, які виникають, коли Товариство надає товари або послуги клієнтам за ціною або ставкою, яка підлягає тарифному регулюванню.

Даний стандарт застосовується компаніями, які, наприклад, постачають електроенергію чи газ, коли тарифи регулюються державою.

МСФЗ (IFRS) 14 є необов'язковим стандартом, який дозволяє організаціям, діяльність яких підлягає тарифному регулюванню, продовжувати застосовувати більшість діючих принципів облікової політики, які застосовувалися ними щодо залишків по рахунках відкладених тарифних різниць після першого застосування МСФЗ. Організації, що застосовують МСФЗ (IFRS) 14, повинні представити рахунки відкладених тарифних різниць окремими рядками в звіті про фінансовий стан, а рух по таких залишках - окремими рядками у звіті про прибуток або збиток і інший сукупний дохід. Стандарт вимагає розкриття інформації про характер тарифного регулювання та пов'язаних з ним ризики, а також про вплив такого регулювання на фінансову звітність організації.

Товариство не застосовувало МСФЗ (IFRS) 14 при складанні фінансової звітності за 2018 рік.

Товариство застосовувало МСФЗ (IFRS) 9 (в редакції 2014 року) та МСФЗ (IFRS) 15 «Дохід від договорів з клієнтами» (з поправками випущеними в квітні 2016 року) по відношенню до звітних періодів, що починаються з після 1-го січня 2018 року. Але по відношенню до звітних періодів, що починаються до 1 січня 2018 року, Товариство не застосовувало МСФЗ (IFRS) 9 в більш ранніх редакціях до 01 січня 2018 року.

Наразі Товариство оцінює вплив нових та змінених стандартів на його фінансову звітність, в тому числі: МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда» і Роз'яснення КМТФЗ (IFRIC) 23 «Невизначеність по відношенню до правил нарахування податку на прибуток», що наберуть чинності з 01 січня 2019 року.

Стандарти та інтерпретації, які були випущені, але не набрали чинності на дату випуску цієї фінансової звітності, Товариство має намір використовувати з дати їх вступу в дію по відношенню до операцій, які проводяться Товариством в його господарській діяльності.

Рішення щодо дострокового застосування МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда», що набирає чинності з 1 січня 2019 року, Товариством не приймалося.

Операцій, що регулюються МСФЗ (IFRS) 17 «Договори страхування», Товариство не здійснює.

10. Основні принципи облікової політики

Наказом про облікову політику Товариства були встановлені основні положення ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності за МСФЗ. В зв'язку із прийняттям та введенням в дію нових стандартів МСФЗ та внесенням змін до МСФЗ і МСБО станом на 01 січня 2018 року, Товариством було затверджено Положення про облікову політику АТ «Криворізька теплоцентраль» в новій редакції.

Аспекти облікової політики, які застосовуються Товариством в 2018 році і підлягають розкриттю у примітках, зазначені в МСБО 1 «Подання фінансових звітів» та інших стандартах. При цьому враховано характер діяльності Товариства та важливість такого розкриття для розуміння користувачами методів відображення результатів операцій та подій, що знайшли відображення у фінансових звітах.

При виборі і застосуванні облікових політик Товариство керується відповідними стандартами та інтерпретаціями, з урахуванням роз'яснень щодо їх застосування, випущених Радою з МСФЗ. За відсутності конкретних стандартів та інтерпретацій, Товариство самостійно розробляє облікову політику та забезпечує її застосування таким чином, щоб інформація, яка надається у фінансовій звітності відповідала концепції, принципам, якісним характеристикам та іншим вимогам МСФЗ.

Визнання та оцінка фінансових інструментів

Визнання, оцінка представлення та розкриття інформації щодо фінансових інструментів здійснюється у відповідності до вимог з МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації».

Фінансовий інструмент - це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструменту капіталу у іншого суб'єкта господарювання.

Безумовна дебіторська та кредиторська заборгованість визнається як активи або зобов'язання тоді, коли Товариство стає стороною договору та, внаслідок цього, набуває юридичне право одержати грошові кошти або юридичне зобов'язання сплатити грошові кошти.

Фінансовими інструментами визнаються також договори купівлі або продажу нефінансового об'єкта, розрахунки за якими можуть бути здійснені шляхом заліку зустрічних вимог на нетто-основі грошовими коштами або іншим фінансовим інструментом, або шляхом обміну фінансовими інструментами так, ніби такі договори є фінансовими інструментами, крім тих договорів, які були укладені та продовжують утримуватися з метою одержання або поставки нефінансового об'єкта згідно з очікуваннями вимогами Товариства щодо придбання, продажу або використання. Для таких договорів їх чиста справедлива вартість визнається як актив або зобов'язання в дату виникнення твердого зобов'язання.

Фінансовий актив - це будь-який актив, що є:

- а) грошовими коштами;
 - б) інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання;
 - в) контрактним правом:
- і) отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання, або

ii) обмінювати фінансові інструменти з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими,

або

г) контрактом, розрахунки за яким здійснюються або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу суб'єкта господарювання та який є:

і) непохідним інструментом, за який суб'єкт господарювання зобов'язаний або може бути зобов'язаний отримати змінну кількість власних інструментів капіталу,

або

ii) похідним інструментом, розрахунки за яким здійснюються або можуть здійснюватися іншим чином, ніж обміном фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу.

Фінансове зобов'язання - це будь-яке зобов'язання, що є:

а) контрактним зобов'язанням:

- і) надавати грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єкту господарювання
- або

ii) обмінювати фінансові активи або фінансові зобов'язання з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для суб'єкта господарювання,

або

б) контрактом, розрахунки за яким здійснюються або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу суб'єкта господарювання та який є:

і) непохідним інструментом, за яким суб'єкт господарювання зобов'язаний або може бути зобов'язаний надавати змінну кількість власних інструментів капіталу суб'єкта господарювання,

або

ii) похідним інструментом, розрахунки за яким здійснюються або можуть здійснюватися іншим чином, ніж обміном фіксованої суми грошових коштів або іншого фінансового активу на фіксовану кількість власних інструментів капіталу суб'єкта

зас
плю
сть
них
оть
ми
про
ро
го
18
15
по
по
не

збу
23
ть
жу
по
зас
не

ни
та
01
АТ
ть
ля
ти
и
ю
са
га

господарювання.

Інструмент капіталу - це будь-який контракт, який засвідчує залишкову частку в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань.

До фінансових активів відносяться:

грошові кошти та їх еквіваленти,

фінансові інвестиції в інструменти власного капіталу іншого суб'єкта господарювання, боргові цінні папери (векселі до отримання),

торгова дебіторська заборгованість,

інша дебіторська заборгованість: надані позики та заборгованість, пов'язана із іншою реалізацією товарів, робіт, послуг.

До фінансових активів не відносяться:

Основні засоби, нематеріальні активи, інвестиційна нерухомість, запаси;

Дебіторська заборгованість, погашення якої не передбачається фінансовими інструментами, а яка погашається шляхом отримання немонетарних активів: аванси видані (в тому числі передплачені витрати), дебіторська заборгованість з податків та зборів, з ПДВ до відшкодування, з працівниками, з розрахунків за претензіями і відшкодування шкоди (заборгованість не договірного характеру).

До фінансових зобов'язань відноситься:

Векселі до сплати;

Облігації випущені;

Кредити та позики отримані;

Торгова кредиторська заборгованість.

До фінансових зобов'язань не відноситься:

Кредиторська заборгованість, погашення якої не передбачається фінансовими інструментами:

аванси отримані (погашається шляхом викуптя немонетарних активів), кредиторська заборгованість з податків та зборів, з розрахунків по заробітній платі, з іншими кредиторами (заборгованість не договірного характеру), створені забезпечення.

До інструментів капіталу відносяться акції та паї (частки) господарських товариств.

Звичайне придбання або продаж фінансових активів здійснюється з використанням обліку за датою розрахунків. Дата розрахунку - це дата здійснення поставки активу Товариству або Товариством. Облік за датою розрахунку передбачає (а) визнання активу в день його одержання Товариством та (б) припинення визнання активу та визнання будь-якого прибутку або збитку від викуптя на дату здійснення його поставки Товариством. Якщо застосовується облік за датою розрахунку для активу, який надалі оцінюється за амортизованою собівартістю, то актив первісно визнається за його справедливою вартістю на дату операції.

Класифікація фінансових активів:

Товариство класифікує фінансові активи як такі, що надалі оцінюються за амортизованою собівартістю, справедливою вартістю через інший сукупний дохід або справедливою вартістю через прибуток або збиток, на основі обох таких критеріїв:

(а) бізнес-моделі з управління фінансовими активами; та

(б) установленими договором характеристикими грошових потоків за фінансовим активом.

Фінансовий актив оцінюється за амортизованою собівартістю в разі одночасного дотримання обох зазначених умов:

(а) фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, метою якої є утримання фінансових активів для одержання договірних грошових потоків; і

б) договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми.

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у разі одночасного дотримання обох зазначених умов:

(а) фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів, і
б) договірні умови фінансового активу генерують у певні дати грошові потоки, котрі є суто виплатами основної суми та процентів на непогашену частку основної суми.

Фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо він не оцінюється за амортизованою собівартістю або за справедливою вартістю через інший сукупний дохід.

Однак, Товариство може на власний розсуд прийняти під час первісного визнання певних інвестицій в *інструменти власного капіталу інших підприємств*, які в іншому випадку оцінювалися б за справедливою вартістю через прибуток або збиток, безвідкличне рішення про відображення подальших змін справедливої вартості в іншому сукупному доході. Також Товариство під час первісного визнання має право безвідклично призначити фінансовий актив як такий, що оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо таке рішення усуває або значно зменшує невідповідність в оцінці або визнанні ("неузгодженість обліку"), що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків і збитків за ними на різних основах.

Основна сума - це справедлива вартість фінансового активу при первісному визнанні. Проценти складаються з компенсації за часову вартість грошей, за кредитний ризик, пов'язаний із заборгованістю за основною сумою протягом певного періоду, а також за інші основні ризики кредитування та витрати, а також із маржі прибутку.

Товариство здійснює перекласифікацію всіх охоплених відповідними змінами фінансових активів тоді й лише тоді, коли воно змінює свою бізнес-модель управління фінансовими активами

Класифікація фінансових зобов'язань

Товариство здійснює класифікацію всіх фінансових зобов'язань як таких, що в подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю, за винятком:

(а) фінансових зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Такі зобов'язання, включаючи похідні інструменти, що є зобов'язаннями, які надалі оцінюються за справедливою вартістю;

(б) фінансових зобов'язань, що виникають у разі невідповідності передавання фінансового активу критеріям для припинення визнання або в разі застосування підходу подальшої участі.

Товариство має право під час первісного визнання безвідклично призначити фінансове зобов'язання як таке, що оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, якщо це дозволено або якщо таке рішення забезпечує надання більш доречної інформації через одну з таких причин:

(а) воно усуває або значно зменшує невідповідність в оцінці або визнанні ("неузгодженість обліку"), що в іншому випадку виникла б при оцінці активів або зобов'язань, або при визнанні прибутків і збитків за ними на різних основах; або

(б) група фінансових зобов'язань або фінансових активів і фінансових зобов'язань перебуває в управлінні, а її показники ефективності оцінюються на основі справедливої вартості згідно з документально оформленою стратегією управління ризиком або стратегією інвестування, причому інформація про групу для внутрішнього користування подається на цій основі провідному управлінському персоналу Товариства.

Товариство не проводить перекласифікації жодних фінансових зобов'язань.

Оцінка фінансових інструментів при первісному визнанні

За винятком торговельної дебіторської заборгованості, Товариство під час первісного визнання оцінює фінансовий актив або фінансове зобов'язання за його *справедливою вартістю* плюс або мінус (у випадку фінансового активу або фінансового зобов'язання, що не оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток) *витрати на операцію*, що можуть бути безпосередньо віднесені на придбання або випуск фінансового активу або фінансового

зобов'язання. Витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання фінансового активу, не включаються до їх вартості при первісній оцінці для фінансових активів, які класифікуються як такі, що оцінюються за справедливою вартістю, а визнаються у складі прибутку або збитку.

Справедливою вартістю фінансового інструменту при первісному визнанні зазвичай є ціна операції (тобто справедлива вартість наданої або отриманої компенсації), підтвердженнем якої можуть бути інші поточні угоди з тим самим фінансовим інструментом, що спостерігаються на ринку. Водночас, якщо частина компенсації була надана або одержана не за фінансовий інструмент, то Товариство оцінює справедливу вартість фінансового інструмента. Справедлива вартість – це сума, на яку можна обміняти актив або за допомогою якої можна врегулювати зобов'язання під час здійснення угоди на загальних умовах між добре обізнаними непов'язаними сторонами, що діють на добровільних засадах. Справедлива вартість являє собою поточну ціну пропозиції для фінансових активів та ціну попиту для фінансових зобов'язань, що котируються на активному ринку. Для визначення справедливої вартості певних фінансових інструментів, щодо яких відсутня інформація про ринкові ціни із зовнішніх джерел, використовуються такі методики оцінки, як модель дисконтування грошових потоків, оціночні моделі, що базуються на даних про останні угоди, здійснені між непов'язаними сторонами, або аналіз фінансової інформації про об'єкти інвестування.

Якщо визначено, що ціна операції при первісному визнанні не відповідає справедливій вартості фінансового інструмента, то такий інструмент обліковується на цю дату таким чином:

(а) за справедливою вартістю, якщо така вартість підтверджується ціною котирування (біржовим курсом) на активному ринку для ідентичного активу або зобов'язання (тобто вхідними даними 1 рівня), або побудована за методикою оцінювання, яка у якості базових даних використовує тільки дані відкритих ринків. Якщо відповідних відкритих даних немає, що передбачається в ситуаціях коли діяльність ринку для активу або зобов'язання на дату оцінки незначна, або її взагалі немає, слід використовувати закриті вхідні дані для оцінки справедливої вартості. Прибуток або збиток при початковому визнанні визнається лише у тому випадку, якщо існує різниця між справедливою вартістю та ціною операції (угоди);

(б) у всіх інших випадках, за справедливою вартістю, відкоригованою з відсточенням різниці між справедливою вартістю при первісному визнанні та ціною операції. Після первісного визнання Товариство визнає таку відсточену різницю як прибуток або збиток лише в тому обсязі, в якому вона обумовлена зміною в певному чиннику (в тому числі, в часі), який учасники ринку брали б до уваги при визначенні ціни такого активу чи зобов'язання.

При первісному визнанні Товариство оцінює торговельну дебіторську заборгованість за ціною операції (згідно з визначенням, наведеним у МСФЗ 15), якщо торговельна дебіторська заборгованість не містить значного компоненту фінансування згідно з МСФЗ 15, або якщо на момент укладення договору очікується, що період між часом, коли Товариство передає обіцянний товар або послугу клієнтові, та часом, коли клієнт платить за такий товар або послугу, становитиме не більше одного року.

Подальша оцінка фінансових інструментів.

Після первісного визнання Товариство оцінює фінансовий актив:

- за амортизованою собівартістю;
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід; або
- за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Товариство застосовує до фінансових активів, які оцінюються за амортизованою собівартістю та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, вимоги щодо зменшення корисності.

Якщо фінансовий інструмент, що був раніше визнаний як фінансовий актив, оцінюється за справедливою вартістю через прибуток або збиток, а його справедлива вартість стає нижчою за нуль, то він є фінансовим зобов'язанням, що оцінюється за амортизованою собівартістю. Водночас, гібридні договори, основні договори яких є фінансовими активами, завжди оцінюються як фінансові активи.

Визначення чотирьох категорій фінансових інструментів

Інвестиції, утримувані до погашення - це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами або платежами, які підлягають визначенню, а також фіксованим строком погашення, що їх Товариство має реальний намір та здатність утримувати до погашення, інші, ніж:

- а) ті, що їх Товариство після первісного визнання визначає як оцінені за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку;
- б) ті, що їх Товариство визначає як утримувані для продажу;
- в) ті, що відповідають визначенню позик та дебіторської заборгованості.

Товариство не класифікує будь-які фінансові активи як утримувані до погашення, якщо воно протягом поточного фінансового року (або двох попередніх фінансових років) продало або перекласифікувало більше, ніж незначну кількість утримуваних до погашення інвестицій до дати погашення (більша, ніж незначна відносно загальної кількості утримуваних до погашення інвестицій).

Інвестиції, утримувані до погашення, обліковуються за амортизованою собівартістю із застосуванням методу ефективного відсотка.

Амортизована собівартість - це первісна вартість інструмента мінус виплати основної суми, плюс (або мінус) накопичена амортизація будь якої різниці між цією первісною сумаю та сумою погашення та мінус будь-яке зменшення корисності.

Строк погашення та періодичність погашення встановлюється виходячи з прогнозованих даних на підставі попереднього досвіду.

Позики та дебіторська заборгованість - це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами або платежами, які підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку, за винятком тих:

- а) що їх Товариство має намір продати негайно або в найближчий час, що їх слід класифікувати як утримувані для продажу, а також тих, що їх Товариство після первісного визнання визначає за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку;
- б) що їх Товариство після первісного визнання визначає як доступні для продажу,
- в) щодо яких утримувач може не відшкодувати значною частиною всю суму початкової інвестиції, з інших причин, ніж зменшення кредиту, які слід класифікувати, як доступні для продажу.

Частка, придбана у пулі активів, які не є позиками або дебіторською заборгованістю (наприклад, частка у взаємному фонді або подільному фонді), також не є позикою або дебіторською заборгованістю.

Позики та дебіторська заборгованість є фінансовими активами, що утримуються Товариством за бізнес-моделлю, метою якої є утримання активів для одержання договірних грошових потоків. Управління ними здійснюється для реалізації грошових потоків шляхом одержання договірних платежів протягом строку дії інструмента.

Позики та дебіторська заборгованість після первинного визнання обліковуються за амортизованою собівартістю із застосуванням методу ефективного відсотка.

Фінансовий актив або фінансове зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку - це фінансовий актив або фінансове зобов'язання, які задовільняють будь-яку з таких умов:

- а) класифікуються як утримувані для продажу. Фінансовий актив або фінансове зобов'язання класифікуються як утримувані для продажу, якщо:
 - і) придбані або створені в основному з метою продажу або викупу в близькому майбутньому;
 - іi) при первісному визнанні є частиною портфеля ідентифікованих фінансових інструментів, якими управляють разом та щодо яких існують свідчення останньої фактичної схеми отримання короткострокового прибутку,
- або

iii) є похідним інструментом (за винятком похідного інструмента, який є контрактом фінансової гарантії або призначеним інструментом та інструментом ефективного хеджування);

б) після первісного визнання він призначається Товариством як оцінений за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку.

Фінансові активи, доступні для продажу - це непохідні фінансові активи, призначені як доступні для продажу і не класифіковані як: а) позики та дебіторська заборгованість; б) утримувані до строку погашення інвестицій або в) фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку.

Фінансові активи, доступні для продажу, обліковуються за справедливою вартістю з визнанням змін їх вартості в іншому сукупному доході.

Довгострокові позики, довгострокова дебіторська заборгованість і довгострокові фінансові інвестиції є фінансовими активами, що утримуються Товариством в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів.

Управління ними здійснюється як для реалізації грошових потоків шляхом одержання договірних платежів протягом строку дії інструмента, так і класифікації їх як доступних для продажу, в разі якщо такий продаж забезпечує зменшення збитків від подальшого знецінення таких фінансових інструментів.

Згідно МСФЗ 9, який дозволяє для кожного окремого фінансового інструменту прийняти рішення про переоцінювати його через інший сукупний дохід замість прибутку або збитку, Товариством було прийняте таке рішення на дату першого застосування МСФЗ 9 для наявних інвестицій в інструменти капіталу та на дату первісного визнання для інвестицій, що придбаватимуться в подальшому. Це рішення не буде переглянуте в майбутньому, а отже, відповідні інвестиції будуть переоцінюватися через інший сукупний дохід до їх вибуття. При цьому дивіденди від них визнаються в прибутку або збитку, але всі інші зміни справедливої вартості не переносяться до прибутку або збитку, навіть при вибутті.

Переоцінка інструментів капіталу через інший сукупний дохід передбачена лише для активів, які відповідають визначенням інструментів капіталу в МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання». На практиці це означає, що така можливість існує для інвестицій в акції приватних та публічних акціонерних товариств України. Однак, вона не застосовується до інвестицій в частки товариств з обмеженою відповідальністю, учасники яких мають право вийти з товариства та забрати свою частку грошима, або в паї інвестиційних фондів, які мають обмежений строк діяльності або зобов'язані викуповувати свої паї в інвесторів, оскільки такі частки та паї не є інструментами капіталу за визначенням МСБО 32.

Довгострокові позики, довгострокова дебіторська заборгованість і довгострокові фінансові інвестиції після первинного визнання обліковуються за справедливою вартістю з визнанням змін їх вартості в іншому сукупному доході.

Товариство здійснює класифікацію всіх фінансових зобов'язань як таких, що в подальшому оцінюються за амортизованою собівартістю, за винятком:

(а) фінансових зобов'язань, що оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Такі зобов'язання, включаючи похідні інструменти, що є зобов'язаннями, надалі оцінюються за справедливою вартістю.

(б) фінансових зобов'язань, що виникають у разі невідповідності передавання фінансового активу критеріям для припинення визнання або в разі застосування підходу подальшої участі.

(в) договорів фінансової гарантії.

(г) зобов'язань із надання позики за ставкою відсотка, нижчою від ринкової.

Зменшення корисності фінансових інструментів:

Товариство визнає резерв під збитки для очікуваних кредитних збитків за фінансовим активом, що оцінюється за амортизованою собівартістю та за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, для позик, фінансових інвестицій і торгової дебіторської заборгованості, дебіторської заборгованості за орендою, за іншою поточною дебіторською заборгованістю, що визнана фінансовим активом, за договірним активом, визнаним згідно МСФЗ 15, або за

зобов'язанням із кредитування, і за договором фінансової гарантії, до якого застосовуються вимоги щодо зменшення корисності.

Резерв під збитки за фінансовим активом, що оцінюється за амортизованою собівартістю, визнається в прибутках/збитках і зменшує балансову вартість активу в звіті про фінансовий стан. Резерв під збитки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, визнається в іншому сукупному доході й не зменшує балансової вартості фінансового активу, зазначеного у звіті про фінансовий стан.

Товариство оцінює станом на кожну звітну дату резерв під збитки за фінансовим інструментом у розмірі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії фінансового інструменту, якщо кредитний ризик за таким фінансовим інструментом значно зрос із моменту первісного визнання.

Мета встановлення вимог щодо зменшення корисності полягає у визнанні очікуваних кредитних збитків за весь строк дії за всіма фінансовими інструментами, за якими відбулося значне зростання кредитного ризику з моменту первісного визнання (незалежно від того, чи він оцінюється на індивідуальній, чи на груповій основі) з урахуванням усієї обґрунтованої необхідної та підтверджуваної інформації, включаючи прогнозну інформацію.

Якщо станом на звітну дату кредитний ризик за фінансовим інструментом не зазнав значного зростання з моменту первісного визнання, то, Товариство оцінює резерв під збитки за таким фінансовим інструментом у розмірі, що дорівнює 12-місячним очікуваним кредитним збиткам.

У випадку зобов'язань із кредитування та договорів фінансової гарантії дата, з якої Товариство стає стороною безвідкличного зобов'язання, вважається датою первісного визнання в цілях застосування вимог щодо зменшення корисності.

Якщо Товариство оцінило у попередньому звітному періоді резерв під збитки за фінансовим інструментом у розмірі, що дорівнює очікуваним кредитним збиткам за весь строк дії фінансового інструменту, але станом на поточну звітну дату з'ясувало, що кредитний ризик за таким фінансовим інструментом зменшився, то Товариство оцінює резерв під збитки в розмірі, що дорівнює 12-місячним очікуваним кредитним збиткам станом на поточну звітну дату.

Товариство визнає суму очікуваних кредитних збитків (або здійснює відновлення корисності), що є необхідною для коригування резерву під збитки станом на звітну дату, до суми, яка має бути визнана згідно переоцінки кредитного ризику, як прибуток або збиток від зменшення корисності в прибутку або збитку.

Визначення значного зростання кредитного ризику:

Станом на кожну звітну дату Товариство оцінює, чи зазнав кредитний ризик за фінансовим інструментом значного зростання з моменту первісного визнання. При виконанні такої оцінки Товариство замість зміни суми очікуваних кредитних збитків використовує зміну ризику настання дефолту (невиконання зобов'язань) протягом очікуваного строку дії фінансового інструмента. Для виконання такої оцінки Товариство порівнює ризик настання дефолту (невиконання зобов'язань) за фінансовим інструментом станом на звітну дату з ризиком настання дефолту за фінансовим інструментом станом на дату первісного визнання, і враховує при цьому обґрунтованої необхідну та підтверджувану інформацію, що є доступною без надмірних витрат або зусиль, і вказує на значне зростання кредитного ризику з моменту первісного визнання.

Товариство може зробити припущення про те, що кредитний ризик за фінансовим інструментом не зазнав значного зростання з моменту первісного визнання, якщо було з'ясовано, що фінансовий інструмент має низький рівень кредитного ризику станом на звітну дату.

За можливості одержання обґрунтованої необхідної та підтверджуваної прогнозної інформації без надмірних витрат або зусиль Товариство не може спиратись лише на інформацію про просрочення при визначенні того, чи зазнав кредитний ризик значного зростання з моменту первісного визнання. Водночас, якщо інформацію, що має більш прогнозний характер,

ніж інформація про прострочення (чи то на індивідуальній, чи то на груповій основі), неможливо одержати без надмірних витрат або зусиль, то Товариство має право використовувати інформацію про прострочення для з'ясування того, чи з моменту первісного визнання відбулося значне зростання кредитного ризику. Незважаючи на спосіб, яким Товариство (в залежності від доступності прогнозної інформації) оцінює значне зростання кредитного ризику, у разі прострочення договірних платежів більш ніж на 30 днів приймається спрощоване припущення про те, що кредитний ризик за фінансовим активом зазнав значного зростання з моменту первісного визнання. Це припущення спрощовується тільки якщо в наявності розумно необхідна та підтверджувана інформація, що може бути одержана без надмірних витрат або зусиль, котра показує, що кредитний ризик із моменту первісного визнання не зазнав значного зростання навіть попри те, що договірні платежі прострочено більш ніж на 30 днів. Якщо Товариство з'ясує, що кредитний ризик значно зрос до того, як договірні платежі було прострочено більш ніж на 30 днів, то спрощоване припущення не застосовується.

Модифіковані фінансові активи:

Якщо договірні грошові потоки за фінансовим активом зазнали перегляду або модифікації, а визнання фінансового активу припинене не було, то Товариство оцінює, чи мало місце значне зростання кредитного ризику за фінансовим інструментом шляхом порівняння:

(а) ризику настання дефолту (невиконання зобов'язань) станом на звітну дату (на основі модифікованих договірних умов); і

(б) ризику настання дефолту (невиконання зобов'язань) станом на дату первісного визнання (на основі первісних договірних умов, що не зазнали модифікації).

Станом на звітну дату Товариство визнає як резерв під збитки за придбаними або створеними кредитно-знеціненими фінансовими активами лише кумулятивні зміни в розмірі очікуваних кредитних збитків за весь строк дії фінансового активу з моменту первісного визнання.

Товариство визнає станом на кожну звітну дату зміну розміру очікуваних кредитних збитків за весь строк дії як прибуток або збиток від зменшення корисності в прибутку або збитку. Товариство визнає сприятливі зміни в очікуваних кредитних збитках за весь строк дії як прибуток від зменшення корисності, навіть якщо розмір очікуваних кредитних збитків протягом строку дії є меншим від розміру очікуваних кредитних збитків, що були враховані в оцінці грошових потоків під час первісного визнання.

Оцінка очікуваних кредитних збитків:

Товариство оцінює очікувані кредитні збитки за фінансовим інструментом у спосіб, що відображає:

(а) об'єктивну та зважену за ймовірністю суму, визначену шляхом оцінки певного діапазону можливих результатів;

(б) часову вартість грошей; і

(в) обґрунтовано необхідну та підтверджувану інформацію про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх економічних умов, що може бути одержана без надмірних витрат або зусиль станом на звітну дату.

При оцінці очікуваних кредитних збитків Товариство може не визначати всі можливі сценарії. Водночас, воно має врахувати ризик або ймовірність настання кредитних збитків шляхом розгляду можливості настання кредитного збитку та можливості ненастання кредитного збитку, навіть якщо можливість настання кредитного збитку є малоймовірною.

Максимальний період, який ураховується під час оцінки очікуваних кредитних збитків, - це максимальний договірний період (з урахуванням умов про пролонгацію), протягом якого Товариство є вразливим до кредитного ризику, але не довший період, навіть якщо застосування відповідного довшого періоду відповідає діловій практиці.

Якщо фінансові інструменти містять у собі як позику, так і невикористане зобов'язання з кредитування, а передбачена договором спроможність Товариства вимагати погашення та скасовувати невикористане зобов'язання не обмежує його вразливості до кредитних збитків

самим лише періодом подання відповідного повідомлення за договором. У випадку таких (і лише таких) фінансових інструментів Товариство оцінює очікувані кредитні збитки за період, протягом якого воно є вразливим до кредитного ризику, а очікувані кредитні збитки не можуть бути зменшені за рахунок вжиття заходів із управління кредитним ризиком, навіть якщо такий період є довшим за максимальний договірний період.

Припинення визнання фінансових активів та зобов'язань:

Товариство припиняє визнання фінансового активу тоді й лише тоді, коли:

(а) спливає строк дії договірних прав на грошові потоки від такого фінансового активу;

або

(б) воно передає фінансовий актив і таке передавання відповідає критеріям для припинення визнання.

Товариство передає фінансовий актив тоді й лише тоді, коли воно або:

(а) передає договірні права на одержання грошових потоків від такого фінансового активу; або

(б) зберігає за собою договірні права на одержання грошових потоків від такого фінансового активу ("першістній актив"), але бере на себе договірне зобов'язання виплачувати грошові потоки одному або кільком одержувачам за угодою ("кінцеві одержувачі"), коли виконуються всі три наведені нижче умови.

(i) Товариство не зобов'язане виплачувати суми кінцевим одержувачам, якщо від первісного активу йому не надійшли еквівалентні суми. Короткострокові аванси з правом повного відшкодування наданої суми з процентами, нарахованими за ринковими ставками, цю умову не порушують.

(ii) Положення договору про передавання активів забороняють Товариству продавати первісний актив або надавати його в заставу, крім його надання кінцевим одержувачам на забезпечення свого зобов'язання виплачувати їм грошові потоки.

(iii) Товариство зобов'язане передавати всі грошові потоки, що були зібрані ним від імені кінцевих одержувачів, без суттєвої затримки. Крім того, воно не має права повторно інвестувати такі грошові потоки, за винятком інвестицій грошовими коштами та їх еквівалентами упродовж короткого розрахункового періоду від дати одержання коштів до дати обов'язкового їх передачі кінцевим одержувачам із передаванням процентів, одержаних від таких інвестицій, на користь кінцевих одержувачів.

Товариство під час передавання ним фінансового активу оцінює, в якому обсязі за ним залишаються ризики та вигоди від володіння фінансовим активом. При цьому:

(а) якщо Товариство в основному передає всі ризики та вигоди від володіння фінансовим активом, то воно припиняє визнання фінансового активу та окремо визнає як активи або зобов'язання всі права та обов'язки, створені або збережені при передаванні.

(б) якщо Товариство в основному зберігає за собою всі ризики та вигоди від володіння фінансовим активом, то воно продовжує визнавати фінансовий актив.

(в) якщо Товариство в основному не передає й не зберігає за собою всіх ризиків та вигод від володіння фінансовим активом, то воно з'ясовує, чи залишився за ним контроль над фінансовим активом. При цьому:

(i) якщо контроль за Товариством не залишився, то воно припиняє визнання фінансового активу та окремо визнає як активи або зобов'язання всі права та обов'язки, створені або збережені при передаванні.

(ii) якщо контроль залишився, то воно продовжує визнавати фінансовий актив у обсязі своєї подальшої участі у фінансовому активі.

Якщо Товариство передає фінансовий актив у рамках передавання, яке відповідає критеріям для припинення визнання, в цілому та зберігає за собою право на обслуговування фінансового активу за плату, то воно визнає або актив з обслуговування або зобов'язання з обслуговування за таким договором про обслуговування. Якщо не очікується, що отримувана плата являтиме собою адекватну винагороду за обслуговування, то щодо обов'язку з

обслуговування визнається зобов'язання з обслуговування за його справедливою вартістю. Якщо очікується, що отримува на платя перевищуватиме адекватну винагороду за обслуговування, то за правом на обслуговування визнається актив з обслуговування в розмірі, визначеному на основі розподілу балансової вартості більшого фінансового активу.

Якщо внаслідок передавання відбувається припинення визнання фінансового активу в цілому, але передавання тягне за собою одержання Товариством нового фінансового активу або взяття ним на себе нового фінансового зобов'язання або зобов'язання з обслуговування, то Товариство визнає новий фінансовий актив, нове фінансове зобов'язання або зобов'язання з обслуговування за справедливою вартістю.

При припиненні визнання фінансового активу в цілому різниця між:

(а) балансовою вартістю (визначеною на дату припинення визнання) та

(б) одержаною компенсацією (включаючи всі одержані нові активи мінус усі прийняті нові зобов'язання),

визнається в прибутку чи збитку.

Товариство виключає фінансове зобов'язання (або частину фінансового зобов'язання) зі свого звіту про фінансовий стан тоді й лише тоді, коли воно погашається: тобто тоді, коли зобов'язання, передбачене договором, виконано або анульовано, або коли сплив термін його виконання.

Різниця між балансовою вартістю фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання), яке було погашене або передане іншій стороні, та виплаченою компенсацією, включаючи будь-які передані негрошові активи або прийняті зобов'язання, визнається в прибутку або збитку.

Згортання фінансових активів та зобов'язань:

Фінансовий актив та фінансове зобов'язання згортається і чиста сума подається в звіті про фінансовий стан, якщо і тільки якщо Товариство:

а) на теперішній час має юридично забезпечене право на згортання визнаних сум;

б) має намір або погасити зобов'язання на нетто-основі, або продати актив й одночасно погасити зобов'язання.

В разі передачі фінансового активу, яка не відповідає вимогам щодо припинення визнання, переданий актив та пов'язане з ним зобов'язання не згортаються. Подібним чином Товариство не згортає будь-які доходи, одержані від переданого активу, з будь-якими витратами, понесеними за відповідним зобов'язанням.

Згортання визнаного фінансового активу та визнаного фінансового зобов'язання і подання чистої суми відрізняються від припинення визнання фінансового активу або фінансового зобов'язання. Хоча згортання не веде до визнання прибутку або збитку, припинення визнання фінансового інструменту не лише спричиняє вибуття раніше визнаної статті зі звіту про фінансовий стан, а й може привести до визнання прибутку або збитку.

Право згортання - це визначене контрактом або іншим чином юридичне право дебітора погашати чи інакше вилучати всю суму (або частину суми) до сплати кредиторові шляхом зарахування цієї суми в суму до отримання від кредитора. За деяких обставин дебітор може мати юридичне право зараховувати суму до отримання від третьої сторони в суму до сплати кредиторові за умови, що існує угода між трьома сторонами, у якій чітко встановлено право дебітора на згортання. Оскільки право на згортання є юридичним правом, умови, які визначають це право, можуть бути різними і слід визначати, які закони потрібно застосовувати до взаємовідносин між сторонами.

Наявність юридично забезпеченого права на згортання фінансового активу та фінансового зобов'язання впливає на права та зобов'язання, пов'язані з фінансовим активом та фінансовим зобов'язанням, і може впливати на рівень кредитного ризику та ризику ліквідності. Сама собою наявність права не є достатньою основою для згортання. За відсутності наміру використати право або здійснити одночасне погашення, suma та час майбутніх грошових потоків Товариства залишаються незмінними. Якщо Товариство має намір використати право або

Якщо здійснити одночасне погашення, то воно здійснює подання активу та зобов'язання на нетто-основі, яке точніше відображає суми та час очікуваннях майбутніх грошових потоків, а також ризики, на які ці грошові потоки наражаються. Намір однієї або кількох сторін погасити зобов'язання на нетто-основі без юридичного права здійснювати це, не є достатнім для обґрунтування згортання, оскільки права та зобов'язання, пов'язані з окремим фінансовим активом та фінансовим зобов'язанням, залишаються незмінними.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти складаються з коштів на поточних рахунках у банках та в касі Товариства.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Інвестиція визначається зазвичай як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад, протягом не більше ніж три місяці з дати придбання.

Грошові кошти та їх еквіваленти можуть утримуватися, а операції з ними проводиться в національній валюті та в іноземній валюта.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за умови відповідності критеріям визнання активами.

Первісна оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості.

Депозити, які відповідають критерію договірних грошових потоків, що містять лише погашення основного боргу та відсотків на нього, після первісного визнання обліковуються за амортизованою вартістю.

У разі обмеження права використання коштів на поточних рахунках в у банках (наприклад, у випадку призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації) ці активи можуть бути класифіковані у складі не поточних активів. У випадку прийняття НБУ рішення про ліквідацію банківської установи та відсутності ймовірності повернення грошових коштів, визнання їх як активу припиняється і їх вартість відображається у складі збитків звітного періоду.

Дебіторська заборгованість

Визнання, подання, класифікація та розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості здійснюється відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття», МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» та МСБО 1 «Подання фінансових звітів».

Дебіторська заборгованість поділяється на поточну (термін погашення протягом 12 місяців з дати фінансової звітності) та непоточну (термін погашення більше 12 місяців з дати фінансової звітності). Товариство здійснює переведення частини непоточної (довгострокової) дебіторської заборгованості до складу поточної (короткострокової), коли за умовами договору до погашення частини суми заборгованості залишається менше 365 днів.

Товариство з метою обліку та складання фінансової звітності виділяє види дебіторської заборгованості, які:

а) Відносяться до *фінансових активів*:

торгова дебіторська заборгованість,

інша дебіторська заборгованість: надані позики та заборгованість, пов'язана із реалізацією товарів, робіт, послуг.

б) не відносяться до *фінансових активів*:

Дебіторська заборгованість, погашення якої не передбачається фінансовими інструментами, а яка погашається шляхом отримання немонетарних активів: аванси видані (в тому числі передплачені витрати), дебіторська заборгованість з податків та зборів, з ПДВ до

обслуговування визнається зобов'язання з обслуговування за його справедливою вартістю. Якщо очікується, що отримувана плата перевищуватиме адекватну винагороду за обслуговування, то за правом на обслуговування визнається актив з обслуговування в розмірі, визначеному на основі розподілу балансової вартості більшого фінансового активу.

Якщо внаслідок передавання відбувається припинення визнання фінансового активу в цілому, але передавання тягне за собою одержання Товариством нового фінансового активу або взяття ним на себе нового фінансового зобов'язання або зобов'язання з обслуговування, то Товариство визнає новий фінансовий актив, нове фінансове зобов'язання або зобов'язання з обслуговування за справедливою вартістю.

При припиненні визнання фінансового активу в цілому різниця між:

- (а) балансовою вартістю (визначеною на дату припинення визнання) та
- (б) одержаною компенсацією (включаючи всі одержані нові активи мінус усі прийняті нові зобов'язання),

визнається в прибутку чи збитку.

Товариство виключає фінансове зобов'язання (або частину фінансового зобов'язання) зі свого звіту про фінансовий стан тоді й лише тоді, коли воно погашається: тобто тоді, коли зобов'язання, передбачене договором, виконано або анульовано, або коли сплив термін його виконання.

Різниця між балансовою вартістю фінансового зобов'язання (або частини фінансового зобов'язання), яке було погашене або передане іншій стороні, та виплаченою компенсацією, включаючи будь-які передані негрошові активи або прийняті зобов'язання, визнається в прибутку або збитку.

Згортання фінансових активів та зобов'язань:

Фінансовий актив та фінансове зобов'язання згортається і чиста сума подається в звіті про фінансовий стан, якщо і тільки якщо Товариство:

- а) на теперішній час має юридично забезпечене право на згортання визнаних сум;
- б) має намір або погасити зобов'язання на нетто-основі, або продати актив й одночасно погасити зобов'язання.

В разі передачі фінансового активу, яка не відповідає вимогам щодо припинення визнання, переданий актив та пов'язане з ним зобов'язання не згортаються. Подібним чином Товариство не згортає будь-які доходи, одержані від переданого активу, з будь-якими витратами, понесеними за відповідним зобов'язанням.

Згортання визнаного фінансового активу та визнаного фінансового зобов'язання і подання чистої суми відрізняються від припинення визнання фінансового активу або фінансового зобов'язання. Хоча згортання не веде до визнання прибутку або збитку, припинення визнання фінансового інструменту не лише спричиняє вибуття раніше визнаної статті зі звіту про фінансовий стан, а й може привести до визнання прибутку або збитку.

Право згортання - це визначене контрактом або іншим чином юридичне право дебітора погашати чи інакше вилучати всю суму (або частину суми) до сплати кредиторові шляхом зарахування цієї суми в суму до отримання від кредитора. За деяких обставин дебітор може мати юридичне право зараховувати суму до отримання від третьої сторони в суму до сплати кредиторові за умови, що існує угода між трьома сторонами, у якій чітко встановлено право дебітора на згортання. Оскільки право на згортання є юридичним правом, умови, які визначають це право, можуть бути різними і слід визначати, які закони потрібно застосовувати до взаємовідносин між сторонами.

Наявність юридично забезпеченого права на згортання фінансового активу та фінансового зобов'язання впливає на права та зобов'язання, пов'язані з фінансовим активом та фінансовим зобов'язанням, і може впливати на рівень кредитного ризику та ризику ліквідності. Сама собою наявність права не є достатньою основою для згортання. За відсутності наміру використати право або здійснити одночасне погашення, сума та час належних грошових потоків Товариства залишаються незмінними. Якщо Товариство має намір використати право або

здійснити одночасне погашення, то воно здійснює подання активу та зобов'язання на нетто-основі, яке точніше відображає суми та час очікуваних майбутніх грошових потоків, а також ризики, на які ці грошові потоки наражаються. Намір однієї або кількох сторін погасити зобов'язання на нетто-основі без юридичного права здійснювати це, не є достатнім для обґрунтування згортання, оскільки права та зобов'язання, пов'язані з окремим фінансовим активом та фінансовим зобов'язанням, залишаються незмінними.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти складаються з коштів на поточних рахунках у банках та в касі Товариства.

Еквіваленти грошових коштів – це короткострокові, високоліквідні інвестиції, які вільно конвертуються у відомі суми грошових коштів і яким притаманний незначний ризик зміни вартості. Інвестиція визначається зазвичай як еквівалент грошових коштів тільки в разі короткого строку погашення, наприклад, протягом не більше ніж три місяці з дати придбання.

Грошові кошти та їх еквіваленти можуть утримуватися, а операції з ними проводитися в національній валюті та в іноземній валюті.

Грошові кошти та їх еквіваленти визнаються за умови відповідності критеріям визнання активами.

Первісна оцінка грошових коштів та їх еквівалентів здійснюється за справедливою вартістю, яка дорівнює їх номінальній вартості.

Депозити, які відповідають критерію договірних грошових потоків, що містять лише погашення основного боргу та відсотків на нього, після первісного визнання обліковуються за амортизованою вартістю.

У разі обмеження права використання коштів на поточних рахунках в у банках (наприклад, у випадку призначення НБУ в банківській установі тимчасової адміністрації) ці активи можуть бути класифіковані у складі не поточних активів. У випадку прийняття НБУ рішення про ліквідацію банківської установи та відсутності ймовірності повернення грошових коштів, визнання їх як активу припиняється і їх вартість відображається у складі збитків звітного періоду.

Дебіторська заборгованість

Визнання, подання, класифікація та розкриття інформації щодо дебіторської заборгованості здійснюється відповідно до МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття», МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» та МСБО 1 «Подання фінансових звітів».

Дебіторська заборгованість поділяється на поточну (термін погашення протягом 12 місяців з дати фінансової звітності) та непоточну (термін погашення більше 12 місяців з дати фінансової звітності). Товариство здійснює переведення частини непоточної (довгострокової) дебіторської заборгованості до складу поточної (короткострокової), коли за умовами договору до погашення частини суми заборгованості залишається менше 365 днів.

Товариство з метою обліку та складання фінансової звітності виділяє види дебіторської заборгованості, які:

а) Відносяться до *фінансових активів*:

торгова дебіторська заборгованість,

інша дебіторська заборгованість: надані позики та заборгованість, пов'язана із реалізацією товарів, робіт, послуг.

б) не відносяться до *фінансових активів*:

Дебіторська заборгованість, погашення якої не передбачається фінансовими інструментами, а яка погашається шляхом отримання немонетарних активів: аванси видані (в тому числі передплачені витрати), дебіторська заборгованість з податків та зборів, з ПДВ до

відшкодування, з працівниками, з розрахунків за претензіями і відшкодування шкоди (заборгованість не договірного характеру).

Позики та інша дебіторська заборгованість, які є фінансовими активами, утримуються Товариством за бізнес-моделлю, метою якої є утримання активів для одержання договірних грошових потоків. Управління ними здійснюється для реалізації грошових потоків шляхом одержання договірних платежів протягом строку дії інструмента. *Позики та дебіторська заборгованість* - це непохідні фінансові активи з фіксованими платежами або платежами, які підлягають визначеню та не мають котирування на активному ринку,

За винятком торговельної дебіторської заборгованості, Товариство під час первісного визнання оцінює *позики та іншу дебіторську заборгованість*, які є фінансовими активами, за їх справедливою вартістю плюс *витрати на операцію*, що можуть бути безпосередньо віднесені на придбання або випуск цього фінансового активу. Витрати за операцією — це додаткові витрати, що безпосередньо належать до придбання або вибуття фінансового активу і включають, крім іншого: винагороди агентам, консультантам, брокерам, біржам, а також невідшкодовані податки та збори.

Справедливою вартістю при первісному визнанні зазвичай є ціна операції (тобто справедлива вартість наданої або отриманої компенсації), підтвердженнем якої можуть бути інші поточні угоди з тим самим фінансовим інструментом, що спостерігаються на ринку.

Різниця між справедливою вартістю дебіторської заборгованості при первісному визнанні та її дисконтованою вартістю на дату виникнення заборгованості, в разі її наявності списується на збиток від первісного визнання активу, з подальшою амортизацією цієї різниці протягом періоду погашення. Якщо дебіторська заборгованість погашається досрочно, то неамортизований залишок різниці відображається у звіті про сукупний дохід того періоду, в якому відбулося досрочкове погашення.

При первісному визнанні справедлива вартість довгострокової позики або довгострокової дебіторської заборгованості, на яку не нараховуються проценти, оцінюється за теперішньою вартістю всієї майбутньої грошової виручки, дисконтованої за переважною ринковою ставкою (ставками) відсотка для подібного інструмента (подібного з точки зору валюти, строку, типу ставки відсотка й інших чинників) із аналогічним кредитним рейтингом. Будь-яка додаткова сума, надана в кредит, є витратою або зменшує дохід, якщо вона не відповідає критеріям для визнання як актив якогось іншого типу.

Довгострокові позики та довгострокова дебіторська заборгованість є фінансовими активами, що утримуються Товариством в рамках бізнес-моделі, мета якої досягається як шляхом одержання договірних грошових потоків, так і шляхом продажу фінансових активів.

Управління ними здійснюється як для реалізації грошових потоків шляхом одержання договірних платежів протягом строку дії інструмента, так і класифікації їх як доступних для продажу, в разі якщо такий продаж забезпечує зменшення збитків від подального знецінення таких фінансових інструментів.

Довгострокові позики та довгострокова дебіторська заборгованість після первинного визнання обліковуються за справедливою вартістю з визнанням змін їх вартості в іншому сукупному доході.

Торгова дебіторська заборгованість – це безумовні права на компенсацію від клієнта у сумі, яка безпосередньо відповідає вартості для клієнта зобов'язання Товариства поставити продукцію, товари, роботи чи послуги, виконаного Товариством на сьогоднішній день і на яку Товариство визнало дохід. *Торгова дебіторська заборгованість* – це фінансовий актив, який являє собою контрактне право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання.

Рахунки, які Товариство виставляє покупцям чи замовникам називають рахунками до отримання (грошових коштів чи їх еквівалентів). Рахунки до отримання являють собою суми грошових коштів, що не були сплачені і є заборгованістю клієнтів за товари, роботи чи послуги, що були реалізовані, виконані чи надані в ході одного звичайного операційного циклу. Окрім

шкоди
ються
ірних
пяхом
рська
и, які
сного
и, за
єдно
— це
тиву і
також
гобто
бути
нані
ється
ягом
то
ду, в
кової
ньою
вкою
типу
ткова
і для
вими
я як
. для
ення
ного
тому
та у
вити
яку
який
шого
и до
суми
уги,
ремі

сальдо рахунків до отримання з кредитовим сальдо (в залежності від переплати чи попередньої оплати) визнаються зобов'язаннями. Ці кредитові сальдо не включаються до дебіторської заборгованості.

При первісному визнанні Товариство *оцінює торговельну дебіторську заборгованість за ціною операції* (згідно з визначенням, наведеним у МСФЗ 15), якщо торговельна дебіторська заборгованість не містить значного компоненту фінансування, або якщо на момент укладення договору очікується, що період між часом, коли Товариство передає обіцянний товар або послугу клієнтові, та часом, коли клієнт платить за такий товар або послугу, становитиме не більше одного року.

Позики та дебіторська заборгованість, які є поточними фінансовими активами, після первинного визнання обліковуються за амортизованою собівартістю із застосуванням методу ефективного відсотка. Ефективна ставка відсотка - це ставка, яка точно дисконтує очікуваний потік майбутніх грошових платежів від строку погашення до поточної чистої балансової вартості фінансового активу.

Амортизована собівартість - це первісна вартість інструмента мінус виплати основної суми, плюс (або мінус) накопичена амортизація будь якої різниці між цією первісною сумою та сумою погашення та мінус будь-яке зменшення корисності. Срок погашення та періодичність погашення встановлюється виходячи з прогнозованих даних на підставі попереднього досвіду.

Товариство визнає зменшення корисності через резерв під збитки для очікуваних кредитних збитків за фінансовим активом, що оцінюється за амортизованою собівартістю, для позик і торгової дебіторської заборгованості, дебіторської заборгованості за орендою, за іншою поточною дебіторською заборгованістю, що визнана фінансовим активом.

Резерв під збитки визнається в прибутках/збитках і зменшує балансову вартість активу в звіті про фінансовий стан. Товариство оцінює станом на кожну звітну дату резерв під збитки для очікуваних кредитних збитків і визнає суму очікуваних кредитних збитків (або здійснює відновлення корисності) що є необхідною для коригування резерву під збитки станом на звітну дату, до суми, яка має бути визнана згідно переоцінки кредитного ризику, як *прибуток або збиток від зменшення корисності* в прибутку або збитку. Товариство визнає сприятливі зміни в очікуваних кредитних збитках за весь строк дії як прибуток від зменшення корисності, навіть якщо розмір очікуваних кредитних збитків протягом строку дії є меншим від розміру очікуваних кредитних збитків, що були враховані в оцінці грошових потоків під час первісного визнання.

Товариство оцінює очікувані кредитні збитки за фінансовими активами із застосуванням принципів щодо нейтральності і доступності інформації, що є основою оцінки, а також застосовує методи сценарного аналізу та дисконтування грошових потоків, враховуючи часову вартість грошей. Максимальний період, який ураховується під час оцінки очікуваних кредитних збитків, - це максимальний договірний період (з урахуванням умов про пролонгацію), протягом якого Товариство є вразливим до кредитного ризику.

На дебіторську заборгованість, яка не відноситься до фінансових активів, і погашення якої не передбачається фінансовими інструментами, а яка погашається шляхом отримання немонетарних активів (аванси видані (в тому числі передплаченні витрати), дебіторська заборгованість з податків та зборів, з ПДВ до відшкодування, з працівниками, з розрахунків за претензіями і відшкодування шкоди), тобто, заборгованість не договірного характеру, резерв збитків на зменшення корисності (знецінення) не нараховується. Така заборгованість відображується в балансі за справедливою вартістю, яка дорівнює її номінальній вартості.

Безнадійною визнається заборгованість, щодо якої не існує вірогідності її погашення з урахуванням вимог ПКУ. Даний факт затверджується керівником Товариства. Безнадійна дебіторська заборгованість, яка не є фінансовим активом, списується на витрати без застосування рахунку резерву.

Для подання інформації щодо дебіторської заборгованості в Примітках до фінансової звітності, складеної за МСФЗ, дебіторську заборгованість класифікують окремо як поточну та не поточну (довгострокову). Дебіторську заборгованість також деталізують з виділенням сум до

отримання від торгових клієнтів, до отримання від пов'язаних сторін, авансів виданих та інших сум.

Основні засоби

Основні засоби Товариства враховуються і відображуються у фінансовій звітності Товариства відповідно до МСБО 16 «Основні засоби».

Основними засобами визнаються матеріальні активи Товариства, очікуваний термін корисного використання яких більше за один рік, які використовуються в процесі виробництва, надання послуг, здачі в оренду іншим сторонам, для здійснення адміністративних або соціальних функцій.

Основні засоби Товариства враховуються по об'єктах. Об'єкти основних засобів класифікуються по окремих класах.

Готові до експлуатації об'єкти, які плануються до використання у складі основних засобів, до моменту початку експлуатації враховуються у складі класу придбані, але не введені в експлуатацію основні засоби.

Придбані основні засоби оцінюються за собівартістю, яка включає вартість придбання і витрати, пов'язані з доставкою і доведенням об'єкту до стану, придатного для експлуатації.

Виготовлені власними силами об'єкти основних засобів оцінюються за фактичними прямими витратами на їх створення. У момент введення в експлуатацію їх вартість порівнюється з вартістю відшкодування відповідно до МСБО 36 «Знецінення активів».

Після визнання активом, об'єкти основних засобів обліковуються за переоціненою вартістю (справедливою вартістю на дату переоцінки) мінус будь-яка подальша накопичена амортизація та подальші накопичені збитки від зменшення корисності. Переоцінка основних засобів проводиться з регулярністю один раз на 5 років на підставі розпорядження дирекції АТ.

Відповідно до законодавства України земля, на якій Товариство здійснює свою діяльність, є власністю держави, в балансі Товариства не відображується. У подальшому, в разі придбання землі, вона буде відображатися у фінансовій звітності за вартістю придбання.

Основні засоби, призначені для продажу, і які відповідають критеріям визнання, обліковуються відповідно до МСФЗ 5.

Подальші витрати

Витрати на обслуговування, експлуатацію і ремонти основних засобів списуються на витрати періоду у міру їх виникнення. Вартість суттєвих оновлень і вдоскональень основних засобів капіталізується. Якщо при заміні одного з компонентів складних об'єктів основних засобів виконані умови визнання матеріального активу, то відповідні витрати додаються до балансової вартості складного об'єкту, а операція по заміні розглядається як реалізація (вибуття) старого компонента.

Амортизація основних засобів

Суму активу, що амортизується, визначають після вирахування його ліквідаційної вартості. Ліквідаційна вартість – це сума грошових коштів, яку Товариство очікує отримати за актив при його выбутті після закінчення терміну його корисного використання, за вирахуванням витрат на його выбуття. У випадку якщо ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів оцінити неможливо, або вона не суттєва по сумах, ліквідаційна вартість не встановлюється.

Ліквідаційна вартість на АТ встановлена в розмірі 0,0 грн., строки корисного використання і метод нарахування амортизації переглядаються на кінець кожного фінансового року. Вплив будь-яких змін, що виникають від оцінок, зроблених у попередні періоди, ураховується як зміна облікової оцінки.

Термін корисного використання об'єктів основних засобів, отриманих в лізинг, встановлюється рівним терміну дії договору лізингу (терміну сплати лізингових платежів).

Амортизацію активу починають, коли він стає придатним для використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, у якому він придатний до експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом.

Амортизацію активу припиняють на одну з двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікують як утримуваний для продажу (або включають до ліквідаційної групи, яку класифікують як утримувану для продажу) згідно з МСФЗ 5, або на дату, з якої припиняють визнання активу. Отже, амортизацію не припиняють, коли актив не використовують або він вибуває з активного використання, доки актив не буде амортизований повністю.

Нарахування амортизації здійснюється протягом строку корисного використання об'єктів за прямолінійним методом із застосуванням наступних строків корисного використання:

Групи основних засобів	Термін корисного використання
Будівлі	1 – 18 років
Споруди	1 – 20 років
Машини та обладнання	1 – 20 років
Офісне обладнання	2 – 5 років
Транспортні засоби	1 – 5 років
Виробничий і господарчий інвентар	1 – 8 років
Інші	1 – 10 років

Нематеріальні активи

Нематеріальні активи Товариства обліковуються і відображаються у фінансовій звітності згідно МСБО 38 «Нематеріальні активи».

Нематеріальними активами визнаються контролювані Товариством немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані окремо від Товариства і використовуються впродовж періоду більше 1 року (або операційного циклу) для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях або передачі в оренду іншим особам.

Об'єкти нематеріальних активів класифікуються по окремих групах.

Програмне забезпечення, яке є невід'ємним і необхідним для забезпечення роботи основних засобів, враховується у складі цих об'єктів.

Нематеріальні активи оцінюються за собівартістю, яка включає вартість придбання і витрати, пов'язані з доведенням нематеріальних активів до стану, в якому вони придатні до експлуатації, за вирахуванням будь-якої накопиченої амортизації та будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності.

Собівартість самостійно створеного нематеріального активу складається із всіх витрат на створення, виробництво і підготовку активу до використання. Витрати на дослідження (науково-дослідні роботи) визнаються витратами в період їх виникнення.

Після визнання активом, об'єкти нематеріальних активів обліковуються за переоціненою вартістю (справедливою вартістю на дату переоцінки) мінус будь-яка подальша накопичена амортизація та подальші накопичені збитки від зменшення корисності. Переоцінка нематеріальних активів проводиться з регулярністю один раз на 5 років на підставі розпорядження дирекції АТ.

Подальші витрати на нематеріальний актив збільшують собівартість нематеріального активу, якщо:

- існує вірогідність того, що ці витрати призведуть до генерування активом майбутніх економічних вигод, які перевищать його спочатку оцінений рівень ефективності;
- ці витрати можна достовірно оцінити і віднести до відповідного активу.

Якщо подальші витрати на нематеріальний актив необхідні для підтримки спочатку оціненої ефективності активу, вони визнаються витратами періоду.

Амортизація нематеріальних активів здійснюється із застосуванням прямолінійного методу впродовж очікуваного строку їх використання, але не більше 20 років.

Нематеріальні активи, які виникають у результаті договірних або інших юридичних прав, амортизуються протягом терміну чинності цих прав.

Очікуваний термін корисного використання нематеріальних активів визначається при їх постановці на облік експертною комісією, призначеною Генеральним директором Товариства, виходячи з:

- очікуваного морального зносу, правових або інших обмежень відносно термінів використання або інших чинників;
- термінів використання подібних активів, затверджених експертною комісією Товариства.

Амортизація починається нараховуватися з періоду, коли цей актив стає придатним до використання, тобто коли він доставлений до місця розташування та приведений у стан, у якому він придатний до експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом.

Амортизація припиняється на одну з двох дат, яка відбувається раніше: на дату, з якої актив класифікується як утримуваний для продажу (або включається до ліквідаційної групи) відповідно до МСФЗ 5, або на дату, з якої припиняється визнання цього активу.

Зменшення корисності основних засобів та нематеріальних активів

На кожну звітну дату Товариство оцінює, чи є якесь ознака того, що корисність активу може зменшитися. Товариство зменшує балансову вартість активу до суми його очікуваного відшкодування, якщо і тільки якщо сума очікуваного відшкодування активу менша від його балансової вартості. Таке зменшення негайно визнається в прибутках чи збитках, якщо актив не обліковують за переоціненою вартістю згідно з МСБО 16. Збиток від зменшення корисності, визнаний для активу (за винятком гудвілу) в попередніх періодах, Товариство сторнує, якщо і тільки якщо змінилися попередні оцінки, застосовані для визначення суми очікуваного відшкодування. Після визнання збитку від зменшення корисності амортизація основних засобів коригується в майбутніх періодах з метою розподілення переглянутої балансової вартості необоротного активу на систематичній основі протягом строку корисного використання.

Запаси

Облік і відображення у фінансовій звітності запасів здійснюється відповідно до МСБО 2. Товариство визнає запасами активи, які:

- утримуються для продажу у звичайному ході бізнесу;
- перебувають у процесі виробництва для такого продажу;
- існують у формі основних чи допоміжних матеріалів для споживання у виробничому процесі або при наданні послуг.

Однинцею запасів в цілях бухгалтерського обліку вважати найменування запасів.

Запаси класифікуються по однорідних групах:

- сировина і матеріали;
- запасні частини;
- паливо;
- тара і тарні матеріали;
- матеріали передані у виробництво (незавершене виробництво?);
- будівельні матеріали;
- інші матеріали;
- готова продукція;
- малоцінні швидкозношувані предмети

Запаси оцінюються за меншою з таких двох величин: собівартість та чиста вартість реалізації.

Собівартість запасів включає всі витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені під час доставки запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення їх у теперішній стан.

Витрати на придбання запасів складаються з ціни придбання, ввізного мита та інших податків (окрім тих, що згодом відшкодовуються податковими органами), а також з витрат на транспортування, навантаження і розвантаження та інших витрат, безпосередньо пов'язаних з придбанням готової продукції, матеріалів та послуг. Торговельні знижки, інші знижки та інші подібні їм статті вираховуються при визначені витрат на придбання.

Витрати на переробку запасів охоплюють витрати, прямо пов'язані з одиницями виробництва, наприклад оплата праці виробничого персоналу. Вони також включають систематичний розподіл постійних та змінних виробничих накладних витрат, що виникають при переробці матеріалів у готову продукцію.

Постійні виробничі накладні витрати - це ті непрямі витрати на виробництво, які залишаються порівняно незмінними незалежно від обсягу виробництва, такі як амортизація, утримання будівель і обладнання, а також витрати на управління та адміністративні витрати. Змінні виробничі накладні витрати - це такі непрямі витрати на виробництво, які змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно обсягу виробництва, такі як витрати на допоміжні матеріали та непрямі витрати на оплату праці.

Як база розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат застосовується основна заробітна плата (без доплат і надбавок) виробничих робітників.

Нерозподілені накладні витрати визнаються витратами того періоду, в якому вони понесені. У періоди надзвичайно високого рівня виробництва сума постійних накладних витрат, розподілених на кожну одиницю виробництва, зменшується так, щоб запаси не оцінювалися вище собівартості.

Інші витрати включаються в собівартість запасів лише тією мірою, якою вони були понесені при доставці запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведення в теперішній стан.

Витрати, які включаються із собівартості запасів і визнаються як витрати періоду, в якому вони понесені, є такі:

- a). понаднормові: відходи матеріалів, витрати на оплату праці або інші виробничі витрати;
- b). витрати на зберігання, крім тих витрат, які зумовлені виробничим процесом і є необхідними для підготовки до наступного етапу виробництва;
- c). адміністративні накладні витрати, не пов'язані з доставкою запасів до їх теперішнього місцезнаходження та приведенням у теперішній стан;
- d). витрати на продаж.

До виробничої собівартості продукції (товарів, робіт, послуг) включаються:

- прямі матеріальні витрати;
- прямі витрати на оплату праці;
- інші прямі витрати;
- змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Нерозподілені загальновиробничі витрати включаються до складу собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) у періоді їх виникнення.

Товариство здійснює оцінку вибуття запасів (матеріалів, сировини, палива, комплектуючих виробів) при відпуску у виробництво або іншому вибуттю за наступними методами:

- Ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів, які обліковуються за їх індивідуальною вартістю - при відпуску виробничих запасів у виробництво товаро-матеріальних цінностей (крім канцтоварів, палива для автотранспорту, вугілля, товарів господарського призначення)

- Собівартості перших за часом надходжень запасів (за методом FIFO) - для канцтоварів, палива для автотранспорту, вугілля, товарів господарського призначення.

- Ціни продажу - для відчуження запасів.

Чиста вартість реалізації – це можлива ціна реалізації в ході звичайної діяльності Товариства за вирахуванням розрахункових витрат при продажу.

Чиста вартість реалізації для готової продукції на складі визначається по окремих найменуваннях.

Величина резерву під зниження вартості запасів розраховується за методом застосування показника оборотності запасів по групах оборотності:

Група оборотності	Показники оборотності запасів	% резерву
1	Зберігаються на складі до 12 місяців або, при відсутності інформації по строку зберігання на складі - показника оборотності запасів ≥ 1	0
2	Зберігаються на складі від 12 до 24 місяців або, при відсутності інформації по строку зберігання на складі - показника оборотності запасів $\geq 0,5 < 1$	25
3	Зберігаються на складі від 24 до 36 місяців або, при відсутності інформації по строку зберігання на складі - показника оборотності запасів $\geq 0,33 < 0,5$	50
4	Зберігаються на складі від 36 до 60 місяців або, при відсутності інформації по строку зберігання на складі - показника оборотності запасів $\geq 0,2 < 0,33$	75
5	Запаси, визначені до списання. Зберігаються на складі більш ніж 60 місяців або, при відсутності інформації по строку зберігання на складі - показника оборотності запасів $< 0,2$	100

Корисні залишки, що утворюються в результаті здійснення ремонту, поліпшення (модернізації, добудови, реконструкції тощо) та ліквідації необоротних активів, оприбуточуються на склад Товариства за ціною подібних запасів при наявності їх на балансі. У разі відсутності таких запасів, корисні залишки оприбуточуються за ціною 1 грн за одиницю виміру запасів.

Інвестиційна нерухомість

До інвестиційної нерухомості Товариство відносить будівлі, приміщення або частини будівель, утримувані з метою отримання орендних платежів, а не для використання у виробництві, наданні послуг чи для адміністративних цілей, або продажу в звичайному ході діяльності. Якщо будівлі включають одну частку, яка утримується з метою отримання орендної плати та другу частку для використання у процесі діяльності Товариства або для адміністративних цілей, в бухгалтерському обліку такі частини об'єкту нерухомості оцінюються та відображаються окремо, якщо вони можуть бути продані окремо. Інвестиційна нерухомість первісно оцінюється за собівартістю, включаючи витрати на операцію. Оцінка після визнання здійснюється на основі моделі справедливої вартості. Прибуток або збиток від зміни в справедливій вартості інвестиційної нерухомості визнається в прибутку або збитку. Амортизація на такі активи не враховується.

Довгострокові необоротні активи, призначені для продажу

Товариство класифікує необоротний актив як утримуваний для продажу, якщо його балансова вартість буде в основному відшкодовуватися шляхом операції продажу, а не поточного використання. Необоротні активи, утримувані для продажу, оцінюються і відображаються в бухгалтерському обліку за найменшою з двох величин: балансовою або справедливою вартістю з вирахуванням витрат на операції, пов'язані з продажем. Амортизація на такі активи не враховується. Збиток від зменшення корисності при первісному чи

подальшому списанні активу до справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж визнається у звіті про фінансові результати.

Оренда

Фінансова оренда - це оренда, за якою передаються в основному всі ризики та винагороди, пов'язані з правом власності на актив. Товариство як орендар на початку строку оренди визнає фінансову оренду як активи та зобов'язання за сумами, що дорівнюють справедливій вартості орендованого майна на початок оренди або (якщо вони менші за справедливу вартість) за теперішньою вартістю мінімальних орендних платежів. Мінімальні орендні платежі розподіляються між фінансовими витратами та зменшенням непогашених зобов'язань. Фінансові витрати розподіляються на кожен період таким чином, щоб забезпечити сталу періодичну ставку відсотка на залишок зобов'язань. Непередбачені орендні платежі відображаються як витрати в тих періодах, у яких вони були понесені. Політика нарахування амортизації на орендовані активи, що амортизуються, узгоджена із стандартною політикою Товариства щодо подібних активів.

Оренда активів, за якою ризики та винагороди, пов'язані з правом власності на актив, фактично залишаються в орендодавця, класифікується як операційна оренда. Орендні платежі за угодою про операційну оренду визнаються як витрати на прямолінійній основі протягом строку оренди. Дохід від оренди за угодами про операційну оренду Товариство визнає на прямолінійній основі протягом строку оренди. Затрати, включаючи амортизацію, понесені при отриманні доходу від оренди, визнаються як витрати.

Податки на прибуток

Витрати з податку на прибуток являють собою суму витрат з поточного та відстроченого податків. Поточний податок визначається як сума податків на прибуток, що підлягають сплаті (відшкодуванню) щодо оподаткованого прибутку (збитку) за звітний період. Поточні витрати Підприємства за податками розраховуються з використанням податкових ставок, чинних (або в основному чинних) на дату балансу.

Відстрочений податок розраховується за балансовим методом обліку зобов'язань та являє собою податкові активи або зобов'язання, що виникають у результаті тимчасових різниць між балансовою вартістю активу чи зобов'язання в балансі та їх податковою базою.

Відстрочені податкові зобов'язання визнаються, як правило, щодо всіх тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню. Відстрочені податкові активи визнаються з урахуванням ймовірності наявності в майбутньому оподатковуваного прибутку, за рахунок якого можуть бути використані тимчасові різниці, що підлягають вирахуванню. Балансова вартість відстрочених податкових активів переглядається на кожну дату й зменшується в тій мірі, у якій більше не існує ймовірності того, що буде отриманий оподаткований прибуток, достатній, щоб дозволити використати вигоду від відстроченого податкового активу повністю або частково.

Відстрочений податок розраховується за податковими ставками, які, як очікується, будуть застосовуватися в періоді реалізації відповідних активів або зобов'язань. Товариство визнає поточні та відстрочені податки як витрати або дохід і включає в прибуток або збиток за звітний період, окрім випадків, коли податки виникають від операцій або подій, які визнаються прямо у власному капіталі або від об'єднання бізнесу.

Товариство визнає поточні та відстрочені податки у капіталі, якщо податок належить до статей, які відображені безпосередньо у власному капіталі в тому самому чи в іншому періоді.

Забезпечення

Забезпечення визнається, якщо:

- а) Товариство має існуюче зобов'язання (юридичне чи конструктивне) внаслідок минулого події;

б) ймовірно, що вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, буде необхідним для виконання зобов'язання;

в) можна достовірно оцінити суму зобов'язання.

Минула подія, яка спричиняє появу існуючого зобов'язання, називається подією, яка створює зобов'язання. Щоб подія була такою, що створює зобов'язання, треба, щоб Товариство не мало реальної альтернативи виконанню зобов'язання, створеного подією. Це відбувається лише:

а) якщо виконання зобов'язання може бути примусово забезпечене в судовому порядку, або

б) у разі конструктивного зобов'язання, в якому подія (яка може бути дією Товариства) створює обґрунтоване очікування в інших сторін, що Товариство виконає своє зобов'язання.

Виплати працівникам

Товариство визнає короткострокові виплати працівникам як витрати та як зобов'язання після вирахування будь-якої вже сплаченої суми. Товариство визнає очікувану вартість короткострокових виплат працівникам за відсутність як забезпечення відпусток - під час надання працівниками послуг, які збільшують їхні права на майбутні виплати відпускових.

Відповідно до колективного договору виплачується одноразова допомога при виході на пенсію за віком, що має не суттєвий вплив на витрати Товариства.

Пенсійні зобов'язання

Відповідно до українського законодавства, Товариство нараховує внески на заробітну плату працівників до Державного пенсійного фонду. Поточні внески розраховуються як процентні нарахування на поточні нарахування заробітної плати, такі витрати відображаються у періоді, в якому були надані працівниками послуги, що надають Їм право на одержання внесків, та зароблена відповідна заробітна плата.

Товариство має юридичні зобов'язання компенсувати Пенсійному фонду України фактичні витрати на виплату та доставку пенсій деяким категоріям працівників, які мають право на пенсію за віком на пільгових умовах.

Доходи та витрати

Товариство застосовує МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» тільки якщо контрагентом за цим договором є клієнт. *Клієнт* - це сторона, яка уклала з Товариством договір про отримання товарів чи послуг, які є результатом звичайної діяльності Товариства в обмін на компенсацію. *Контрагент за договором не є клієнтом*, якщо, наприклад, контрагент уклав з Товариством договір з метою взяти участь у діяльності або процесі, в якому сторони договору спільно беруть на себе ризики та спільно користуються вигодами, які є результатом такої діяльності або процесу (наприклад, розробка активу в угоді про співпрацю), а не з метою отримати результати звичайної діяльності Товариства.

Товариство застосовує МСФЗ 15 до всіх договорів з клієнтами, за винятком таких:

а) угод про оренду;

б) страхових контрактів;

в) фінансових інструментів та інших контрактних прав чи зобов'язань, що належать до сфери застосування МСФЗ 9, 10, 11, МСБО 27 та 28; та

г) негрошових обмінів між суб'ектами господарювання у тій самій лінії бізнесу з метою спрощення здійснення продажів клієнтам або потенційним клієнтам.

Товариство визнає доход унаслідок передачі обіцянних товарів або послуг клієнтам у сумі, що відображає компенсацію, на яку Товариство очікує мати право в обмін на ці товари або послуги у відповідності до МСФЗ-15 «Дохід від договорів з клієнтами».

Виручка від передавання передбачених контрактом товарів або послуг клієнтам визнається у сумі, яка відображає очікувану в обмін на такі товари чи послуги винагороду.

буде залежати від фактів та обставин, передбачених контрактом із клієнтом. Цей принцип реалізується через п'ятиступеневу модель, яка застосовуватиметься до всіх контрактів із клієнтами, і включає такі етапи: 1. Ідентифікація контракту з клієнтом. 2. Визначення зобов'язань за контрактом. 3. Визначення ціни угоди. 4. Ідентифікація ціни угоди для виконання зобов'язань за контрактом. 5. Визнання виручки під час виконання зобов'язань.

Виручка (дохід) від сервісного договору буде ділитися на два компонента: виручка від продажу активу (визначається за справедливою вартістю) і власне виручка від продажу товару (надання послуг), яка буде визнаватися в розмірі меншому, ніж обумовлено в договорі, на суму виділеного компонента.

На момент укладення договору Товариство оцінює товари або послуги, обіцяні в договорі з клієнтом, та визначає як зобов'язання щодо виконання кожну обіцянку передати клієнтові або

(а) товар чи послугу (або сукупність товарів чи послуг), які є відокремленими;
або

(б) серію відокремлених товарів або послуг, які по суті є однаковими та передаються клієнтові за однією і тією самою схемою

Товар або послуга, обіцяні клієнтові, є *відокремленими*, якщо виконуються обидва такі критерії:

(а) клієнт може мати вигоду від товару або послуги або саму по собі, або разом з іншими ресурсами, які клієнт може легко отримати (тобто цей товар або послуга здатна бути відокремленою); та

(б) обіцянку Товариства передати товар або послугу клієнтові можна відокремити від інших обіцянок у даному договорі (тобто товар або послуга є відокремленою у контексті даного договору).

Товариство *визнає доход*, коли (або у міру того, як) воно задовольняє зобов'язання щодо виконання, передаючи обіцянний товар або послугу (тобто актив) клієнтові. Актив передається, коли (або у міру того, як) клієнт *отримує контроль* над таким активом.

Контроль над активом означає здатність керувати використанням активу та отримувати практично всю решту вигід від нього. Контроль включає в себе спроможність заборонити іншим суб'єктам господарювання керувати використанням активу та отримувати вигоди від нього. Вигоди від активу - це потенційні грошові потоки (надходження грошових коштів або економія грошових коштів, які вибувають), які можуть бути отримані безпосередньо чи опосередковано.

Товариство передає контроль над товаром або послугою з плинном часу, і, отже, задовольняє зобов'язання щодо виконання та *визнає доход з часом*, якщо виконується один з таких критеріїв:

(а) клієнт одночасно отримує та споживає вигоди, що надаються внаслідок виконання Товариством у процесі виконання;

(б) виконання Товариством створює або вдосконалює актив (наприклад, незавершене виробництво), який контролюється клієнтом у процесі створення або вдосконалення активу; або

(в) виконання Товариством не створює активу з альтернативним використанням для Товариства і воно має юридично обов'язкове право на отримання платежу за виконання, завершене до сьогодні.

Оцінка того, чи має актив альтернативне використання для Товариства здійснюється на момент укладення договору.

Щоб визначити *момент часу*, у який клієнт отримує контроль над обіцянним активом, а Товариство задовольняє зобов'язання щодо виконання, Товариство розглядає вимоги щодо контролю. Крім того, Товариство розглядає показники передачі контролю, серед яких, зокрема, такі:

(а) Товариство має поточне право на оплату за актив - якщо клієнт у даний час зобов'язаний заплатити за актив, тоді це може означати, що клієнт отримав можливість

спрямовувати використання, і отримав практично всі інші вигоди від активу, отриманого в обмін на оплату.

(б) Клієнт має право власності на актив - право власності може вказувати на те, яка сторона договору спроможна направляти використання активу та отримати практично всі інші вигоди від нього, або обмежити доступ інших суб'єктів господарювання до цих вигід.

(в) Товариство передало фізичне володіння активом (крім угод про продаж з подальшим викупом, про зберігання та продаж, а також у деяких угодах про поставку товару, в яких клієнт чи покупець може фізично володіти активом, контроль над яким здійснює продавець).

(г) Клієнт має істотні ризики та винагороди, пов'язані з володінням активом;

(т) Клієнт прийняв актив.

Для кожного зобов'язання щодо виконання Товариство визначає на момент укладення договору, чи задовільнить воно це зобов'язання щодо виконання з плином часу, чи ж воно задовільнить це зобов'язання щодо виконання у певний момент часу.

Для кожного зобов'язання щодо виконання, що задовільняється з плином часу, Товариство визнає доход протягом певного часу, оцінюючи прогрес на шляху до повного задоволення такого зобов'язання щодо виконання, використовуючи метод оцінювання прогресу за результатами.

Методи оцінки за результатом передбачають визнання доходу на основі прямих оцінок вартості для клієнта товарів або послуг, переданих на сьогоднішній день, по відношенню до решти товарів чи послуг, обіцянних за договором. До методів оцінювання за результатом належать, зокрема, аналіз виконання, завершеного на сьогоднішній день, оцінки досягнутих результатів, здійснені етапи, час, що минув, та кількість виготовлених чи переданих одиниць. В кінці кожного звітного періоду Товариство проводить переоцінку прогресу на шляху до повного задоволення зобов'язань щодо виконання, що задовільняються з плином часу.

Якщо Товариство має право на компенсацію від клієнта у сумі, яка безпосередньо відповідає вартості для клієнта зобов'язання, виконаного Товариством на сьогоднішній день, Товариство може визнавати доход у сумі, на яку воно має право виставити рахунок.

Коли (або як тільки) зобов'язання щодо виконання задоволене, Товариство визнає як доход величину ціни операції (яка не включає оцінок змінної компенсації, що є обмеженими), яка віднесена на це зобов'язання щодо виконання. Щоб визначити ціну операції, Товариство розглядає умови договору та свою звичну практику бізнесу. Ціна операції - це величина компенсації, яку Товариство очікує отримати право в обмін на передачу клієнтові обіцянних товарів або послуг за винятком сум, зібраних від імені третіх осіб (наприклад, деяких податків на продаж).

Компенсація, обіцяна в договорі з клієнтом, може включати фіксовані суми, змінні суми або і ті й ті суми. Визначаючи ціну операції, Товариство враховує:

- (а) змінну компенсацію;
- (б) обмежувальні оцінки змінної компенсації;
- (в) наявність у договорі суттєвого компоненту фінансування;
- (г) не грошову компенсацію; та
- (т) компенсацію, що має бути сплачена клієнтові.

Для цілей визначення ціни операції припускається, що товари або послуги будуть передані клієнтові, як обіцяно відповідно до чинного договору, і що договір не буде скасовано, оновлено або змінено.

Якщо компенсація, обіцяна в договорі, включає змінну величину, то Товариство оцінює суму компенсації, на яку воно матиме право в обмін на передачу обіцянних товарів або послуг клієнтові, використовуючи метод наймовірнішої величини. Наймовірніша величина це одне, наймовірніше значення у діапазоні можливих величин компенсації (тобто один наймовірніший результат договору). Цей метод застосовується протягом всього терміну дії договору. Інформація, яку Товариство використовує для визначення величини змінної компенсації, це інформація, яку керівництво Товариства використовує у процесі подання заявок і пропозицій для

участі у торгах, а також при встановленні цін на обіцяні товари або послуги.

Товариство включає в ціну операції частину або всю величину змінної компенсації лише якщо існує висока ймовірність того, що коли невизначеність, пов'язана зі змінною компенсацією, буде в основному вирішена, істотного сторнування суми визнаного кумулятивного доходу не відбудеться.

Товариство не здійснює обов'язкового коригування обіцяної суми компенсації з метою урахування істотного компонента фінансування, якщо воно очікує, на момент укладення договору, що період між часом, коли Товариство передає обіцянний товар або послугу клієнтові, та часом, коли клієнт платить за такий товар або послугу, становитиме не більше одного року.

Для визначення ціни операції для договорів, у яких клієнт обіцяє компенсацію в іншій формі, ніж грошовими коштами, Товариство оцінює компенсацію негрошовими коштами (або обіцянку негрошової компенсації) за справедливою вартістю.

Зобов'язання щодо відшкодування оцінюється за величиною отриманої компенсації (або дебіторської заборгованості), на яку, як передбачає Товариство, воно не матиме права (тобто суми, не включені в ціну операції). Зобов'язання щодо відшкодування (та відповідна зміна ціни операції і, отже, зобов'язання за договором) оновлюється в кінці кожного звітного періоду з метою відображення зміни обставин.

Сума, яка б компенсувала Товариству виконання, завершене на сьогоднішній день, буде сумою, що приблизно дорівнює ціні продажу товарів або послуг, переданих на сьогоднішній день (наприклад, відшкодування витрат, понесених Товариством у процесі задоволення зобов'язання щодо виконання, плюс прийнятна маржа прибутку),

Наприкінці кожного звітного періоду Товариство оновлює оцінку ціни операції (зокрема, оновлює свою оцінку того, чи є попередня оцінка змінної компенсації обмеженою) з метою достовірного відображення обставин, що склалися на кінець звітного періоду, та зміни обставин протягом звітного періоду. Товариство обліковує зміни ціни операції як змінення доходу в тому періоді, у якому відбулася зміна ціни договору.

Розподіл ціни операції на зобов'язання щодо виконання здійснюється на кожне зобов'язання щодо виконання (або відокремлений товар або послугу) у сумі, яка відображає величину компенсації, на яку Товариство сподівається отримати право в обмін на передачу обіцянних товарів або послуг клієнтові.

Товариство розподіляє ціну операції на кожне зобов'язання щодо виконання на основі відносних окремо взятих цін продажу на відокремлений товар або послугу, що лежить в основі кожного зобов'язання щодо виконання у договорі, пропорційно до таких окремо взятих цін продажу. Окремо взята ціна продажу - це ціна, за якою Товариство продало би обіцянний товар або послугу клієнтові окремо за подібних обставинах та подібним клієнтам. Зазначена в договорі ціна або ціна на товар або послугу, вказана у переліку цін, визнається окремо взятою ціною продажу цього товару або послуги.

Метод, що використовується для оцінки окремо взятої ціни продажу товару або послуги, є підхід скоригованої оцінки ринку. Товариство розподіляє знижку пропорційно на всі зобов'язання щодо виконання в договорі та розподіляє змінну величину (і подальші зміни такої величини) повністю на зобов'язання щодо виконання або на відокремлений товар або послугу, що є частиною одного зобов'язання щодо виконання.

Товариство визнає додаткові витрати на отримання договору з клієнтом як актив, якщо воно сподівається відшкодувати ці витрати.

Коли якась частина договору виконана, Товариство відображує договір у звіті про фінансовий стан як контрактний актив або контрактне зобов'язання, залежно від співвідношення між виконанням Товариством свого зобов'язання за договором та оплатою, здійсненою клієнтом. Товариство відображає будь-які безумовні права на компенсацію окремо як дебіторську заборгованість.

Визнання витрат

Витрати - це зменшення економічних вигід протягом облікового періоду у вигляді витрат чи амортизації активів або у вигляді виникнення зобов'язань, результатом чого зменшення чистих активів, за винятком зменшення, пов'язаного з виплатами дивідендів.

Визначення витрат включає збитки та витрати, які виникають під час звичайної діяльності Товариства. Витрати, що виникають під час звичайної діяльності, включають наприклад, собівартість реалізованої продукції, заробітну плату та амортизацію. Вони, як правило, мають форму витрат чи амортизації активів, таких як грошові кошти та еквіваленти, запаси, основні засоби.

Збитки відображають інші статті, які відповідають визначенню витрат і можуть виникати або не виникати в ході звичайної діяльності Товариства. Збитки означають зменшення економічних вигід, що своєю суттю не відрізняються від інших витрат, і включають, наприклад, збитки в результаті стихійних лих, таких як пожежа або повінь, а також ті, що виникають після витрат непоточних активів.

Визначення витрат охоплює також нереалізовані збитки, наприклад, такі, які виникають результатах зростання обмінного курсу іноземної валюти щодо позички в цій валюті. Коли збитки визнають у звіті про прибутки та збитки, їх відображають окремо, оскільки інформація про них корисною для прийняття економічних рішень. Збитки відображаються у звітах без пов'язаного з ними доходу.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки за умови відповідності визначенням одночасно з визнанням збільшення зобов'язань або зменшення активів.

Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки, коли видатки не надають майбутніх економічних вигід або тоді та тісно мірою, якою майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати визнанню як активу у звіті про фінансовий стан. Витрати визнаються у звіті про прибутки та збитки також у тих випадках, коли виникають зобов'язання без визнання активу.

Витрати визнаються одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені.

Обліку підлягають фактично понесені витрати (які мають документальне підтвердження їх здійснення), або прогнозовані витрати, за бухгалтерською довідкою затвердженою в порядку, встановленому директором (наприклад, нарахування резерву збитків згідно Протоколу, затвердженого Директором).

Витрати класифікуються згідно Плану рахунків. Адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні, фінансові та інші витрати вважаються витратами періоду та відображаються в складі прибутків (збитків).

Доцільність витрат, правильність розподілу їх згідно з видами витрат підтверджується підписами виконавця та затверджується директором.

Витрати майбутніх періодів визнаються шляхом систематичного розподілу їх вартості між звітними періодами, протягом яких вони будуть забезпечувати одержання економічних вигід.

Транспортно-заготівельні, монтажно - налагоджувальні та інші витрати, пов'язані з придбанням запасів, необоротних активів, які включаються до вартості придбання, не включаються до складу витрат, а підлягають віднесення на відповідні рахунки обліку необоротних активів та запасів.

Витрати за позиками

Товариство з метою складання фінансової звітності застосовує базовий підхід до обліку витрат за позиками, відображені у МСБО 23.

Витрати за позиками, які не є часткою фінансового інструменту та не капіталізуються як частина собівартості активів, визнаються як витрати періоду. Товариство капіталізує витрати за

позиками, які безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу, як частина собівартості цього активу.

Умовні зобов'язання та активи.

Товариство не визнає у фінансовій звітності умовні активи, які виникають, як правило, внаслідок незапланованих або інших неочікуваних подій, які уможливлюють надходження економічних вигід до Товариства (наприклад, позов, який Товариство порушує через судові процеси і результат якого є невизначенним), оскільки це може спричинити визнання доходу, який може бути ніколи не отриманим. Проте, коли з'являється цілковита впевненість у отриманні доходу, тоді пов'язаний з ним актив не є умовним активом і його визнання є належним. Інформація про умовний актив розкривається у Примітках до фінансової звітності, коли надходження економічних вигід є ймовірним.

Умовні активи оцінюються регулярно, щоб забезпечити відповідне відображення змін у фінансовій звітності. Якщо з'явилася цілковита впевненість у надходженні економічних вигід, актив і пов'язаний з ним дохід визнаються у фінансовій звітності того періоду, в якому відбувається зміна.

Товариство не визнає у фінансовій звітності умовне зобов'язання, а розкриває інформацію про умовне зобов'язання в Примітках до фінансової звітності, якщо існування існуючого зобов'язання не є ймовірним і якщо можливість вибуття ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди, не є віддаленою.

Прибуток на акцію.

Товариство представляє показники базисного та розбавленого прибутку на акцію щодо своїх звичайних акцій керуючись МСБО 33 «Прибуток на акцію».

Суми базового прибутку на акцію розраховано шляхом розподілу чистого прибутку за рік, що припадає на власників звичайних акцій Товариства, на середньозважену кількість звичайних акцій в обігу протягом року.

Власний капітал

Товариство визнає статутний капітал у складі власного капіталу, сформований у відповідності зі Статутом товариства.

Товариство нараховує дивіденди учасникам, і визнає їх як зобов'язання на звітну дату лише в тому випадку, якщо вони були оголошенні до звітної дати включно.

Порядок розподілу накопиченого прибутку після обов'язкових відрахувань частини чистого прибутку державі як власнику, встановлюється на загальних зборах акціонерів.

Істотні судження і джерела невизначеності у оцінках. Істотні судження в процесі застосування облікової політики

Істотні судження в процесі застосування облікової політики.

У процесі застосування облікової політики керівництво Товариства зробило певні професійні судження, окрім тих, які вимагають використання оцінок, які мають найбільший істотний вплив на суми, визнані в фінансовій звітності. Ці судження, серед іншого, включають правомірність застосування припущення щодо здатності вести свою діяльність на безперервній основі.

При підготовці фінансової звітності Товариство робить оцінки та припущення, які мають вплив на визначення сум активів та зобов'язань, визначення доходів та витрат звітного періоду, розкриття умовних активів та зобов'язань на дату підготовки фінансової звітності, ґрунтуючись на МСФЗ, МСБО та тлумаченнях, розроблених Комітетом з тлумачень міжнародної фінансової звітності. Фактичні результати можуть відрізнятися від таких оцінок.

Основні джерела невизначеності оцінок - нижче наведені ключові припущення щодо майбутнього, а також основні джерела невизначеності оцінок на кінець звітного періоду, які мають істотний ризик стати причиною внесення суттєвих коригувань до балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року.

Сроки корисного використання основних засобів

Оцінка строків корисного використання об'єктів основних засобів залежить від професійного судження керівництва, яке засноване на досвіді роботи з аналогічними активами. При визначенні строків корисного використання активів керівництво бере до уваги умови очікуваного використання активів, моральний знос, фізичний знос і умови праці, в яких будуть експлуатуватися дані активи. Зміна будь-якого з цих умов або оцінок може в результаті привести до коригування майбутніх норм амортизації.

Відстрочені податкові активи

Відстрочені податкові активи визнаються для всіх невикористаних податкових збитків в тій мірі, в якій ймовірно отримання оподатковуваного прибутку, за рахунок якого можливо буде реалізувати дані збитки. Від керівництва вимагається прийняття істотного професійного судження при визначенні суми відстрочених податкових активів, які можна визнати, на основі очікуваного терміну і рівня оподатковуваних прибутків з урахуванням стратегії майбутнього податкового планування.

Оцінки, які особливо чутливі до змін, стосуються *резерву на покриття кредитних збитків та визначення справедливої вартості фінансових активів, оцінюваних та обліковуваних за справедливою вартістю*.

Товариство визнає зменшення корисності через резерв під збитки для очікуваных кредитних збитків за фінансовим активом, що оцінюється за амортизованою собівартістю, для позик і торгової дебіторської заборгованості, дебіторської заборгованості за орендою, за іншою поточною дебіторською заборгованістю, що визнана фінансовим активом.

Резерв під збитки визнається в прибутках/збитках і зменшує балансову вартість активу в звіті про фінансовий стан. Товариство визнає сприятливі зміни в очікуваних кредитних збитках за весь строк дії як прибуток від зменшення корисності, навіть якщо розмір очікуваних кредитних збитків протягом строку дії є меншим від розміру очікуваних кредитних збитків, що були враховані в оцінці грошових потоків під час первісного визнання.

Товариство оцінює очікувані кредитні збитки за фінансовими активами із застосуванням принципів щодо нейтральності і доступності інформації, що є основою оцінки, а також застосовує методи сценарного аналізу та дисконтування грошових потоків, враховуючи часову вартість грошей. Максимальний період, який ураховується під час оцінки очікуваних кредитних збитків, - це максимальний договірний період (з урахуванням умов про пролонгацію), протягом якого Товариство є вразливим до кредитного ризику.

Основні припущення стосовно майбутнього та інших ключових джерел виникнення невизначеності оцінок на дату балансу, які мають значний ризик стати причиною внесення суттєвих коригувань у балансову вартість активів та зобов'язань протягом наступного фінансового періоду, представлені таким чином:

	(тис. грн.)	
	31.12.2018	31.12.2017
Торговельна дебіторська заборгованість	1 811 838	1 672 043
інша поточна дебіторська заборгованість	857	632

11. Виправлення помилок минулих періодів

Внаслідок виправлення помилок минулих періодів проведена зміна валути балансу на 01.01.2018 року

		На початок звітного року	Зміни	На початок року зі змінами	Пояснення
Рядок ф. № 1	1000	7350	+31	7381	Сума рядків 1001-1002
Рядок ф. № 1	1001	12034	+24	12058	Збільшення первісної вартості нематеріальних активів
Рядок ф. № 1	1002	4684	-7	4677	Зменшення нарахованої амортизації
Рядок ф. № 1	1005	3128	-14	3114	Коригування витрат у незавершенні капітальні інвестиції згідно перевірки ДАСУ
Рядок ф. № 1	1095	1 357 299	+17	1 357 316	Сума рядків за розділом I активу
Рядок ф. № 1	1125	1 672 015	28	1 672 043	Зменшення дебіторської заборгованості за рахунок надання активів виконаних робіт за 2017 рік та збільшення дебіторської заборгованості за рахунок коригування витрат згідно перевірки ДАСУ
Рядок ф. № 1	1195	1 934 999	28	1 935 027	Сума рядків за розділом II активу
Рядок № 1	1300	ф. 3 292 298	45	3 292 343	Баланс
Рядок ф. № 1	14201	620 444	1 620	622 064	243 тис грн - Коригування збитку за рахунок виправлення нарахувань за 2017 рік 1377 тис грн - Коригування збитку за рахунок збільшення відстрочених податкових зобов'язань
Рядок ф. № 1	1495	-304 793	-1 620	-306 413	Сума рядків за розділом I пасиву
Рядок ф. № 1	1500	197 286	+1 377	198 663	Донарахування відстрочених податкових зобов'язань за 2017 рік
Рядок ф. № 1	1595	222 367	+1 377	223 744	Сума рядків за розділом II пасиву
Рядок ф. № 1	1615	2 881 045	+289	2 881 334	Коригування вартості наданих у попередніх роках послуг
Рядок ф. № 1	1690	279180	-1	279 179	Коригування нарахувань за 2017 рік
Рядок ф. № 1	1695	3 374 724	+288	3 375 012	Сума рядків за розділом III пасиву
Рядок ф. № 1	1900	3 292 298	45	3 292 343	Баланс

12. Зв'язані сторони

До зв'язаних сторін або операцій зі зв'язаними сторонами належать:

- a). підприємства, які прямо або опосередковано контролюють або перебувають під контролем, або ж перебувають під спільним контролем разом з Товариством;

- б). асоційовані підприємства;
- в). спільні підприємства, у яких Товариство є контролюючим учасником;
- г). члени провідного управлінського персоналу Товариства;
- д). близькі родичі особи, зазначеної в а) або г);
- е). підприємства, що контролюють Товариство, або здійснюють суттєвий вплив, або мають суттєвий відсоток голосів у Товаристві;
- ж). програми виплат по закінченні трудової діяльності працівників Товариства або будь-якого іншого суб'єкта господарювання, який є зв'язаною стороною Товариства.

Фонд державного майна України виступає акціонером Товариства із часткою в акціонерному капіталі 99,99 % на звітні дати. Товариство не здійснювало господарських операцій із Фондом державного майна України. Також Товариство не мало жодних заборгованостей із Фондом державного майна України.

До переліку зв'язаних сторін віднесений управлінський персонал Товариства. Винагороди управлінському персоналу включають заробітну плату, премії, компенсаційні виплати, які враховані у складі "Адміністративних витрат". До складу управлінського персоналу входять члени дирекції та члени Наглядової ради (безплатно). Винагорода управлінського персоналу за 2018 рік склали 2458 тис. грн.

13. Нематеріальні активи

	Інші нематеріальні активи	
	2018 р. тис. грн.	2017 р. тис. грн.
Первісна вартість:		
На 1 січня	12058	10 773
Надходження	136	1 285
Переоцінка	-	-
Вибуття	-	-
На 31 грудня	12 194	12 058
Амортизація та знецінення:		
На 1 січня	4 677	4 141
Амортизація за рік	671	536
Переоцінка		
Вибуття		
На 31 грудня	5 348	4 677
Чиста балансова вартість:		
На 1 січня	7 381	6 632
На 31 грудня	6 846	7 381

14. Використані нормативні документи

Складчина та змінення нормативно-правових актів, що регулюють діяльність Товариства, здійснюється відповідно до законодавства України та міжнародного права.

14. Основні засоби

	Будинки, споруди, передавальні пристрой	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інструменти, прилади, інвентар	МНМА, фонди та інші основні засоби	Разом
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Первісна вартість :						
На 1 січня 2018 року	1 567 246	231 616	7 547	8 924	106	1 815 439
Надходження	295	56 786	-	293	247	57 621
Вибуття	-	-	-	-	247	247
На 31 грудня 2018 року	1 567 541	288 402	7 547	9 217	106	1 872 813
Знос та знецінення:						
На 1 січня 2018 року	346 995	115 018	2 851	3 736	18	468 618
Амортизація за рік	173 106	56 509	1 330	1 719	10	232 674
Вибуття	-	-	-	-	-	-
На 31 грудня 2018 року	520 101	171 527	4 181	5 455	28	701 292
Чиста балансова вартість:						
На 1 січня 2018 року	1 220 251	116 598	4 696	5 188	88	1 346 821
На 31 грудня 2018 року	1 047 440	116 875	3 366	3 762	78	1 171 521

15. Запаси

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
	тис. грн.	тис. грн.
Сировина й матеріали	22 512	5 175
Будівельні матеріали	802	240
Паливо	241	321
Незавершене виробництво	0	24
Малоцінні та швидкозношувані предмети	322	240
Запасні частини	5 155	670
Запаси разом (рядок 1100)	29 032	6 670

16. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду <i>тис. грн.</i>	На початок звітного періоду <i>тис. грн.</i>
Дебіторська заборгованість за теплову енергію	1 173 522	1 287 109
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	882 995	576 311
Резерв кредитних збитків	(245 536)	(191 377)
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги разом (рядок 1125)	1 811 838	1 672 043

Аналіз простроченої, але не знеціненої торговельної дебіторської заборгованості, представлено наступним чином:

Таблиця 1.
(тис. грн.)

	31.12.2018	31.12.2017
До 1,5 років	108 895	381 959
Від 1,5 років		131 471
Всього:	108 895	513 430

В Постанові КМУ від 29.11.2006р. № 1673 «Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів» міститься обмеження для підприємств державної форми власності щодо включення для розрахунку резерву сумнівних боргів суми поточної дебіторської заборгованості із строком виникнення до півтора року.

Резерв під кредитні збитки щодо дебіторської заборгованості, створений Товариством з урахуванням цієї Постанови, станом на 31.12.2018 року в сумі 246536 тис. грн., в т.ч.: на портфельній основі (населення) – 27553 тис. грн. та на індивідуальній основі 217983 тис. грн. Станом на 31.12.2017 року в сумі 191377 тис. грн., в т.ч.: на портфельній основі (населення) – 16268 тис. грн. та на індивідуальній основі 175109 тис. грн.

Зміна резервів кредитних збитків представлена нижче:

	31-12-2018	31-12-2017
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Залишок на початок року	(191 377)	(164 958)
Нараховано резерву	(55 801)	(29 065)
Використано резерву	(1 642)	(2 646)
Відновлено резерву	-	-
Залишок на кінець року	(245 536)	(191 377)

17. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду <i>тис. грн.</i>	На початок звітного періоду <i>тис. грн.</i>
Інші податки до відшкодування	0	5
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом разом (рядок 1135)	0	5

18. Інша поточна дебіторська заборгованість

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду <i>тис. грн.</i>	На початок звітного періоду <i>тис. грн.</i>
Розрахунки з іншими дебіторами	367	423
Розрахунки з пенсійного та соціального страхування	289	37
Інші розрахунки з працівниками	201	172
Інша поточна дебіторська заборгованість разом (рядок 1155)	857	632

19. Гроші та їх еквіваленти

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду <i>тис. грн.</i>	На початок звітного періоду <i>тис. грн.</i>
Гроші на поточних рахунках в банках	123 767	24 992
Гроші на із спеціальним режимом використання (роздільчі рахунки) (i)	22	2 274
Грошові кошти в дорозі в національній валюті	7 421	
Гроші та їх еквіваленти разом (рядок 1165)	131 210	27 266

Обмеження щодо використання грошей на розподільчих рахунках

Товариство здійснює діяльність на ринку, що регулюється державою. Грошові кошти від споживачів за теплову енергію надходять на розподільчі рахунки. Кошти із розподільчого рахунку перераховуються відповідно алгоритму розподілу коштів, що встановлюється окремими Постановами НКРЕ.

Звіт про рух грошових коштів складається Товариством у відповідності до МСБО 7.
РОЗШИФРОВКА Р.3060 (інші доходи):

ПОКАЗНИК	2018 рік (тис. грн.)
Спільне використання електричних мереж	3 104
Видача технічних умов	427

Відшкодування лікарняних Фондом соціального страхування	2 271
Повернення коштів	1 280
Надходження коштів від спільної діяльності	360
Автопослуги	1
Розміщення та утримання обладнання	1 188
Компенсація за додаткову відпустку особам, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС	28
Відступлення права вимоги	531
Невідомі платежі (до запитання)	46
Обслуговування насосів холодної води	2 752
ВСЬОГО	11 988

РОЗШИФРОВКА Р.3150 (інші платежі):

ПОКАЗНИК	2018 рік (тис. грн.)
Штраф з податку на землю	4
Штраф з ПДВ	1 166
ВСЬОГО	1 170

РОЗШИФРОВКА Р.3170 (інші витрати):

ПОКАЗНИК	2018 рік (тис. грн.)
Повернення зайве перерахованых коштів	72
Повернення платежів до запитання	8
ВСЬОГО	80

РОЗШИФРОВКА Р.3270 (інше):

ПОКАЗНИК	2018 рік (тис. грн.)
Отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин	75
Адмін.послуги щодо видачі ліцензії на провадження госп. діяльності з виробництва електр.енергії	2
ВСЬОГО	77

20. Інші оборотні активи

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
	тис. грн.	тис. грн.
Податковий кредит з ПДВ, не підтверджений податковими накладними	334 223	228 411
Інші оборотні активи разом (рядок 1190)	334 223	228 411

21. Власний капітал

Станом на 31.12.2018 р. зареєстрований та сплачений акціонерний капітал був представлений наступним чином:

Зареєстрований (пайовий) капітал

	Кількість акцій	Номінальна вартість однієї акції	Зареєстрований (пайовий) капітал
	тис. штук	грн.	тис. грн.
На 1 січня 2017 року	-	-	315 651
Внески учасників / (виолучення капіталу), протягом року	-	-	-
На 31 грудня 2017 року	-	-	315 651
Внески учасників / (виолучення капіталу), протягом року	-	-	-
Збільшено за рахунок дооцінки необоротних активів	-	-	-
На 31 грудня 2018 року	315 651	1,0	315 651

Структура акціонерного капіталу АТ «Криворізька теплоцентраль» станом на 31 грудня 2018 року представлена таким чином:

	Кількість акцій	Частка володіння
	тис. штук	%
Фонд Державного майна України	272 811 000	99,99
Фізичні особи	42 840	0,01
	315 651 000	100

Всі акції мають номінальну вартість 1,0 гривня. Утримувачі простих акцій мають право на отримання дивідендів по мірі їх оголошення, а також мають право одного голосу на акцію. Дивіденди акціонерам оголошуються і затверджуються на щорічних зборах акціонерів.

Власний капітал Товариства має від'ємне значення і на 31.12.2018 року менше статутного капіталу на 921196 тис. грн. Вартість власного капіталу за 2018 рік зменшилася на 299132 тис. грн. за рахунок отриманого в 2018 році збитку.

22. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) і дивіденди

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)

	2018 р.	2017 р.
	тис. грн.	тис. грн.
Залишок на 1 січня	(622 064)	(314 559)
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	(299 132)	(307 505)
Дивіденди	-	-
Перенесення нерозподіленого прибутку до фонду розвитку виробництва	-	-
Перенесення нерозподіленого прибутку до резервного фонду	-	-
Залишок на 31 грудня	(921 196)	(622 064)

23. Довгострокові зобов'язання

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Відстрочені податкові зобов'язання	150 254	198 663
Розстрочення податкового боргу з ПДВ		4 684
Розстрочення податкового боргу з податку на прибуток		20 243
Інші довгострокові зобов'язання		154
Довгострокові зобов'язання і забезпечення разом (рядок 1595)	150 254	223 744

24. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги та оплату праці

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Заборгованість за розрахунками з оплати праці	6 083	4 273
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3 542 925	2 881 334
Інша кредиторська заборгованість разом (рядки 1615+1630)	3 549 008	2 885 607

25. Зобов'язання перед бюджетом

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
ПДВ до сплати	72 690	101 479
Податок на прибуток	52 535	43 289
Єдиний соціальний внесок до сплати	2 081	1 656
Податок на доходи фізичних осіб до сплати	1 549	1 184
Інші податки до сплати	22 528	3 775
Зобов'язання перед бюджетом разом (рядки 1620+1625)	151 383	151 383

26. Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Теплова енергія	23 768	55 512
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами разом (рядок 1635)	23 768	55 512

27. Поточні забезпечення

Забезпечення на виплату відпусток працівникам

	2018 р. тис. грн.	2017 р. тис. грн.
Залишок на 1 січня	3 331	3 442
Нараховано за рік	13 727	10 796
Використано у звітному році	12 936	10 907
Залишок на 31 грудня (рядок 1660)	4 122	3 331

28. Інші поточні зобов'язання

	31-12-2018 тис. грн.	31-12-2017 тис. грн.
По податкових зобов'язаннях по ПДВ	72 172	91 486
Розрахунки з іншими кредиторами	159 083	187 686
Розрахунки з підзвітними особами	7	
Інші поточні зобов'язання разом (рядок 1690)	231 255	279 179

29. Чистий дохід від реалізації

	2018 р. тис. грн.	2017 р. тис. грн.
Дохід від продажу теплової енергії	766 992	748 837
Доходи від іншої діяльності	2 244	9 218
Чистий дохід від реалізації разом (рядок 2000)	769 236	758 055

30. Собівартість реалізації

	2018 р. тис. грн.	2017 р. тис. грн.
Газ	808 268	710 372
Електроенергія	76 339	60 348
Вода та водовідведення	8 824	6 530
Заробітна плата та відповідні нарахування	115 230	97 287
Знос та амортизація	229 300	230 875
Матеріали	16 112	16 161
Покупна теплова енергія	195	210
Інші витрати включені до собівартості	1 161	6 043
Послуги виробничого характеру	11 082	187
Собівартість реалізації разом (рядок 2050)	1 264 189	1 128 013

Основною складовою собівартості виробленої Товариством теплоенергії є природний газ, що безпосередньо впливає на фінансовий стан і фінансові результати Товариства.

На дату балансу – 31.12.2018 року, за січень, лютий і березень 2018 року у Товариства відсутні первинні документи (акти прийому-передачі) від НАК «Нафтогаз України» на спожитий газ для виробництва теплової енергії для всіх категорій споживачів, тобто витрати на природний газ, що є складовою собівартості виробленої продукції, не повністю підтвердженні первинними бухгалтерськими документами постачальника. Всього було віднесено до складу витрат на виробництво продукції звітного періоду 2018 року є підтверджений Актами прийому-передачі природного газу від постачальника НАК «Нафтогаз України» газ на суму 432 366 840,56 грн. без ПДВ.

Це обумовлюється діючою законодавчою базою. Згідно Правил постачання природного газу затверджених Постановою НКРЕКП від 30.09.2015 року № 2496:

- споживач має право укласти договір постачання природного газу з будь-яким постачальником за умови відсутності простроченої заборгованості за поставлений природний газ перед діючим постачальником;

- договір постачання природного газу укладається на весь очікуваний обсяг споживання природного газу, необхідний споживачу або по його точці комерційного обліку, якій присвоєно окремий ЕІС – код, та на строк, який кратний величині розрахункового періоду, визначеного в договорі постачання природного газу

Тобто, при наявності заборгованості за спожитий природний газ перед НАК «Нафтогаз України» зміна постачальника природного газу, відповідно до чинного законодавства, можлива лише за умови повного розрахунку з попереднім постачальником - НАК «Нафтогаз України».

Враховуючи наведенні законодавчі обмеження, не дивлячись на відсутність поточної заборгованості Товариства за природний газ, єдиним постачальником природного газу визначено НАК «Нафтогаз України».

Ця проблема вирішувалася наступним чином:

Для підтвердження правомірності наведених тверджень з боку Товариства, необхідно також враховувати специфіку здійснення процесу виробництва теплової енергії на теплоцентралах. Обсяги споживання Товариством природного газу визначаються відповідно до підписаних актів щодо транспортування та розподілу природного газу.

Відповідно до *принципу нарахування та відповідності доходів і витрат* - для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів, тобто витрати на природний газ мають бути відображені в тому періоді, коли даний газ був використаний для виробництва продукції.

Тому, для приведення у відповідність доходів і витрат в бухгалтерському обліку в періоді використання природного газу, складаються Протоколи «засідання фахівців АТ «Криворізька теплоцентраль» щодо не підписання ПАТ «НАК «Нафтогаз України» актів приймання-передачі природного газу» за відповідний місяць та керівником Товариства видається Наказ «Про відображення у бухгалтерському обліку витрат на природний газ».

Всього за 2018 рік використано природного газу, отриманого від НАК «Нафтогаз України», на виробництво продукції для всіх категорій споживачів на суму 715 804 273,46 грн. без ПДВ, в т.ч. на суму 432 366 840, 56 грн. без ПДВ (майже половина), який не підтверджено постачальником НАК «Нафтогаз України» (відсутній акт прийому-передачі природного газу), вартість якого було віднесено до складу витрат на виробництво продукції звітного періоду 2018 року.

31. Інші операційні доходи та витрати

a. Інші операційні доходи

	2018 р. тис. грн.	2017 р. тис. грн.
Операційна оренда активів	-	-
Штрафи, пені	213 924	98 810
% банку за користування грошима	5084	48
Відшкодування інформаційних та судових витрат	1389	96
Оприбуткування лишків		20
Реалізація путівок працівникам Товариства	4	3
Відшкодування витрат на заробітну плату мобілізованих		142

Списання кредиторської заборгованості	26	6 072
Реалізація оборотних активів	158	633
Відшкодування матеріальних збитків	1	1
Компенсація за страхування 2%	3	
Інші операційні доходи разом (рядок 2120)	220 589	105 825

Місцеві органи самоврядування здійснюють регулювання тарифної політики у сфері тепlopостачання.

Державні субсидії

	2018 р.	2017 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
На 1 січня	183 320	109 081
Нараховано за рік	142 647	258 766
Отримано за рік	305 843	184 527
На 31 грудня	20 124	183 320

Державні пільги і субсидії одержуються Товариством як цільова фінансова допомога малозабезпеченим сім'ям для відшкодування витрат на оплату теплоенергії.

Доходи від операційної оренди – Товариство виступає як орендодавець

Договори на оренду майна, в яких АТ «Криворізька теплоцентраль» виступає як орендодавець відсутні.

b. Інші операційні витрати

	2018 р.	2017 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
% орендної плати, перерахований до бюджету	18	
Пені, штрафи, неустойки	3 665	38 140
Витрати на утримання об'єктів соціальної сфери	847	697
Нарахування лікарняних (5 днів)	1 229	1 169
Амортизація невиробничих об'єктів	1 214	845
Обов'язкові платежі до бюджету	2	3
Сумнівні та безнадійні борги	56 329	-
Витрати на облату праці мобілізованих працівників	568	581
Перерахування профспілкам	1565	1 575
Коригування податкового кредиту	895	12
Судові витрати	2 168	596
Витрати на відрядження	16	16
Нарахування резерву знецінення запасів	295	5 782
Виконавчий збір та виконавчі дії	3 265	15
Витрати від псування матеріальних цінностей	848	1
Собівартість реалізованого металобрухту	38	167
Інформаційні витрати	150	
Інші	1992	3 442
Інші операційні витрати разом (рядок 2180)	75 086	53 059

Адміністративні витрати

	2018 р.	2017 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Витрати на оплату праці	19 487	15 179
Матеріальні витрати	1 448	735
Амортизація необоротних активів	2 945	3 003
Податки, збори (обов'язкові платежі)	4 239	3 858
Витрати на відрядження	125	166
Інші адміністративні витрати	1 389	247
Адміністративні витрати разом (рядок 2130)	29 633	23 188

Зобов'язання з операційної оренди – Товариство виступає як орендар

	31-12-2018	31-12-2017
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Нараховано	-	4 281,76
Разом	-	4 281,76

32. Інші доходи та витрати

Інші доходи

	2018 р.	2017 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Амортизація по безкоштовно придбаним необоротним активам	28 595	30 731
Корисні залишки	406	389
Відновлення раніше списаного ПДВ	2 732	4 028
Коригування резерву корисності запасів	53	
Оприбутковання лишків	6	
Інші доходи разом (рядок 2240)	31 792	35 148

с. Інші витрати

	2018 р.	2017 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Списання необоротних активів	2	8
Зменшення корисності оборотних активів	223	
Повернення зайво отриманої субвенції	225	8
Інші витрати разом (рядок 2270)	225	8

33. Фінансові витрати

	2018 р.	2017 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Витрати пов'язані з випуском акцій	25	18
Фінансові витрати разом (рядок 2250)	25	18

34. Податок на прибуток

Податок на прибуток у звіті про фінансові результати:

	2018 р.	2017 р.
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Витрати (дохід) з податку на прибуток (рядок 2300)	(2 247)	

Відстрочений податок на прибуток у звіті про фінансовий стан:

	31-12-2018	31-12-2017
	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду
	тис. грн.	тис. грн.
Відстрочені податкові активи (рядок 1045)	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання (рядок 1500)	150 254	198 663-
Чисті відстрочені податкові активи / (зобов'язання)	150 254	198 663-

35. Умовні і контрактні зобов'язання***Інвестиційна програма***

Інвестиційна програма на Товаристві відсутня.

Соціальні зобов'язання

Первинна профспілкова організація АТ «Криворізька теплоцентраль» підписала зі своїми працівниками колективний договір. За умовами такого договору ППО АТ «Криворізька теплоцентраль» має зобов'язання щодо здійснення своїм працівникам певних виплат у зв'язку із соціальним забезпеченням, сума яких може змінюватися з року в рік. Резерв під такі зобов'язання не враховується у фінансовій звітності, оскільки керівництво не може достовірно оцінити суму майбутніх виплат у зв'язку із соціальним забезпеченням.

Страхування

Страхова галузь в Україні знаходиться у стадії розвитку, тому багато форм страхового захисту, поширені в інших країнах, в Україні, як правило, ще не є загально доступними. Товариство не має повного страхового покриття з обладнання на випадок переривання діяльності або виникнення зобов'язань перед третьою стороною щодо пошкодження майна або нанесення шкоди навколошньому середовищу в результаті аварій, пов'язаних з майном або операціями Товариства. До тих пір, поки Товариство не отримає адекватного страхового покриття, існує ризик того, що втрата або пошкодження певних активів може спричинити суттєвий негативний вплив на діяльність та фінансовий стан Товариства.

Судові процеси

У ході своєї діяльності АТ «Криворізька теплоцентраль» є стороною великої кількості судових справ. За оцінкою управлінського персоналу, вплив на фінансові результати задоволення позовних вимог, стороною яких є Товариство, є суттєвим, але вірогідність задоволення позовних вимог Товариства до його боржників також є високою.

Протягом 2018 року до місцевих судів на фізичних осіб на стягнення заборгованості за послуги теплопостачання подано заяв:

про видачу судового наказу – 492 шт. на суму 8763,7 тис. грн. (в т.ч. осн. борг – 7099,4 тис. грн.);

позовних заяв – 137 шт. на суму 3 483,8 тис. грн. (в т.ч. – осн. борг – 2401,5 тис. грн.).

На думку керівництва, наявність судових справ, в тому числі донарахування штрафних санкцій контролюючими органами, оскарження Товариством податкових повідомлень-рішень, позови до дебіторів щодо стягнення заборгованості, не впливає на суми, відображені у фінансовій звітності, тому забезпечення майбутніх втрат під ці суми не створювалися.

В 2017 році ухвалою господарського суду Дніпропетровської області від 23.03.2017р. за справою № 904/128/17 порушено провадження у справі про банкрутство ПАТ «Криворізька теплоцентраль», що спричинило наявність суттєвої невизначеності щодо подальшої безперервної діяльності Товариства.

30.10.2018 року було закрито провадження у справі про банкрутство ПАТ «Криворізька теплоцентраль» за клопотанням Фонду державного майна України у звязку з прийняттям рішення щодо включення Товариства до переліку об'єктів великої приватизації державної власності. На підставі Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна», розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 358-р «Про затвердження переліку об'єктів великої приватизації державної власності, що підлягають приватизації у 2018 році», та Наказу Фонду державного майна України від 08 червня 2018 року № 760 прийнято рішення про приватизацію об'єкта державної власності – державного пакета акцій розміром 99,9864 % статутного капіталу публічного акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль», що становить 315 608 160 штук акцій.

Товариство також оскаржує в суді індивідуальну податкову консультацію органу ДФС, згідно якої Товариство втрачає право на податковий кредит по податковим накладним, строк оплати по яких перевищує 1095 днів. У керівництва існує невпевненість у позитивному рішенню справи, а отже, можливо виникнення додаткових збитків у Товариства в сумі 62 910 632,90 грн. в разі не визнання права на податковий кредит по ПДВ, яке виникло у терміні, які перевищують 1095 днів.

Питання охорони навколошнього середовища

Звичайна господарська діяльність Товариства може завдавати несуттєвої шкоди навколошньому середовищу. Нормативні положення щодо охорони навколошнього середовища в Україні змінюються та постійно переглядаються. Керівництво вважає, що за існуючих умов застосування законодавства не існує суттєвих зобов'язань щодо завдання шкоди навколошньому середовищу, які мають бути нараховані у фінансовій звітності згідно з МСФЗ.

Оподаткування

Внаслідок наявності в українському комерційному законодавстві, ѹ податковому зокрема, положень, які дозволяють більш ніж один варіант тлумачення, а також через практику, що склалася в загалом нестабільному економічному середовищі, за якої податкові органи довільно тлумачать аспекти економічної діяльності, у разі, якщо податкові органи піддадуть сумніву певне тлумачення, засноване на оцінці керівництва економічної діяльності, ймовірно, що Товариство змушене буде сплатити додаткові податки, штрафи та пені. Така невизначеність може вплинути на вартість фінансових інструментів, втрати та резерви під кредитні збитки щодо дебіторської заборгованості, а також на ринковий рівень цін на угоди.

Так, в інтегрованій картці платника податку на прибуток підприємств, контролюючий орган може безпідставно здійснити перерахунок нарахованої за попередні періоди пені, внаслідок чого змінюється сальдо розрахунків по податку.

Під час здійснення оплати ПДВ, в інтегрованій картці платника ПДВ оплачені суми були спрямовані на погашення заборгованості, на яку поширюється дія мораторію на задоволення вимог кредиторів та в зв'язку з цим була безпідставно нарахована пена.

В інтегрованій картці платника ЕСВ, контролюючий орган здійснив нарахування штрафних санкцій та пені, які вважаються неузгодженими грошовими зобов'язаннями, у зв'язку з адміністративним оскарженням рішення про нарахування штрафних санкцій та пені.

Крім того, в інтегрованих картках платника податку на прибуток та ПДВ була неправомірно нарахована пена у зв'язку з відкриттям в інформаційній системі ДФС справи банкрута.

Внаслідок неправомірних дій та протиправних рішень з боку контролюючих органів, Товариство вимушено постійно в адміністративному та судовому порядку їх оскаржувати.

В результаті майбутніх податкових перевірок можуть бути виявлені додаткові зобов'язання, які не будуть відповісти податковій звітності Товариства. Такими зобов'язаннями можуть бути власне податки, а також штрафи і пена та їх розміри можуть бути суттєвими. У той час як Товариство вважає, що воно відобразило всі операції у відповідності з чинним податковим законодавством, існує велика кількість податкових норм, в яких присутня достатня кількість спірних моментів, які не завжди чітко і однозначно сформульовані.

Товариство є платником податку на прибуток на загальних підставах та є платником ПДВ. На фінансове становище Товариства впливає також те, що згідно з вимогами Податкового кодексу України у частині формування податкових зобов'язань для постачальників теплової та електроенергії та, відповідно, формування у Товариства податкового кредиту по цих операціях, здійснюється по касовому методу. Оскільки через постійні неплатежі споживачів тепла Товариство не може своєчасно розраховуватися за спожитий газ та електроенергію, виникають додаткові зобов'язання по сплаті ПДВ. Не отриманий Товариством нарахований податковий кредит по ПДВ, відображенний по рядку 1190 балансу як «Інші оборотні активи», зріс за 2018 рік майже в 1,5 рази і складає на 31.12.2018 року 334223 тис. грн. в порівнянні з початком року (228411 тис. грн.), і складає 14,5% від усіх оборотних активів Товариства, які фактично вилучені з обігу.

Нестабільність на ринку енергетики України

Серед стратегічних завдань розвитку національної економіки України та зміцнення основ її економічного зростання має бути проведення глибоких якісних перетворень в енергетичному секторі економіки та ефективної енергетичної політики за допомогою відповідних інструментів.

На шляху цих перетворень одним із невідкладних завдань енергетичної політики держави є вирішення проблем вдосконалення енергетичних ринків України та запровадження відповідно до світової практики ефективних механізмів їхнього державного регулювання. Недосконале державне регулювання в енергетичній сфері зумовило те, що й досі внутрішні ринки енергоресурсів України (крім, з певними застереженнями, ринку нафтопродуктів і ринку послуг з постачання електроенергії) не є конкурентними, оскільки на жодному з них не забезпечується вільний вибір контрагентів, а дія ринкових механізмів ціноутворення практично нівелюється частим централізовано-адміністративним втручанням.

При цьому вдосконалення енергетичних ринків необхідно розглядати як з позиції економічної ефективності, так і з позиції забезпечення енергетичної безпеки, а також з урахуванням їхнього реального стану, специфіки функціонування та світових тенденцій розвитку. Напрями вдосконалення повинні конкретизуватися для кожного з енергетичних ринків України.

Економічне середовище

Незважаючи на те, що економіка України визнана ринковою, вона продовжує демонструвати деякі особливості, притаманні переходній економіці. Такі особливості характеризуються, але не обмежуються, низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, відносно високим рівнем інфляції та наявністю валютного контролю, що не дозволяє національній валюті бути ліквідним засобом платежу за межами України. Стабільність економіки України в значній мірі залежатиме від політики та дій уряду, спрямованих на реформування адміністративної та правової систем, а також економіки в цілому. Внаслідок цього діяльності в Україні властиві ризики, яких не існує в умовах більш розвинених ринків.

Українська економіка схильна до впливу ринкового спаду і зниження темпів розвитку світової економіки. Світова фінансова криза призвела до зниження валового внутрішнього продукту, нестабільності на ринках капіталу, істотного погіршення ліквідності в банківському секторі та посилення умов кредитування всередині України. Незважаючи на стабілізаційні заходи, що вживаються урядом України з метою підтримки банківського сектора і забезпечення ліквідності українських банків і компаній, існує невизначеність щодо можливості доступу до джерел капіталу, а також вартості капіталу для Товариства та його контрагентів, що може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності та економічні перспективи Товариства.

Керівництво Товариства провело найкращу оцінку щодо можливості повернення та класифікації визнаних активів, а також повноти визнаних зобов'язань. Однак Товариство ще досі знаходиться під впливом нестабільності, вказаної вище.

Знецінення національної валюти

Національна валюта – знецінення української гривні («грн.») у порівнянні з основними світовими валютами в 2018 році дещо спинилося. Офіційні обмінні курси, які встановлюються

Національним банком України, для грн./долар США та грн./Євро зменшився з 28,0672 та 33,4954 станом на 31 грудня 2017 року до 27,688 та 31,7141 станом на 31 грудня 2018 року, відповідно, що може вказувати на певний рівень стабілізації української економіки.

Ступінь повернення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів

Внаслідок ситуації, яка склалась в економіці України, а також як результат економічної нестабільності, існує ймовірність того, що активи не зможуть бути реалізовані за їхньою балансовою вартістю в ході звичайної діяльності Товариства.

Ступінь повернення цих активів у значній мірі залежить від ефективності заходів, які знаходяться поза зоною контролю Товариства. Ступінь повернення фінансових активів шляхом відшкодування їх вартості Товариству, визначається на підставі обставин та інформації, які наявні на дату балансу, а саме даних щодо фінансового стану дебіторів Товариства. На думку керівництва додатковий резерв під фінансові активи на сьогоднішній день не потрібен, виходячи з наявних обставин та інформації.

Поруки та застави

На звітну дату у Товаристві відсутні видані поруки та застави.

36. Оцінки за справедливою вартістю

В таблиці нижче представлена ієархія джерел оцінок справедливої вартості активів та зобов'язань Товариства за справедливою вартістю.

Ієархія джерел оцінок активів за справедливою вартістю станом на 31 грудня 2018 року

	Разом	Оцінка справедливої вартості з використанням		
		Котирува- ння на активних ринках (Рівень 1)	Значні спостережув- ані вихідні дані (Рівень 2)	Значні неспостережув- ані вихідні дані (Рівень 3)
		тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Активи, справедлива вартість яких розкривається (Примітка 34):				
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 810 981	-	1 810 981	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	857	-	857	-
Зобов'язання, справедлива вартість яких розкривається (Примітка 34):				
Інші довгострокові зобов'язання	-	-	-	-
Торгова та інша кредиторська заборгованість	3 549 008	-	3 549 008	-
Інші поточні зобов'язання	231 255	-	231 255	-

Ієрархія джерел оцінок активів за справедливою вартістю станом на 31 грудня 2017 року

	Разом	Оцінка справедливої вартості з використанням		Значні неспостережувані вихідні дані (Рівень 3)
		Котирувань на активних ринках (Рівень 1)	Значені спостережувані вихідні дані (Рівень 2)	
		тис. грн.	тис. грн.	
Активи, справедлива вартість яких розкривається (Примітка 34):				
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 672 043	-	1 672 043	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	632	-	632	-
Зобов'язання, справедлива вартість яких розкривається (Примітка 34):				
Інші довгострокові зобов'язання	25 081	-	25 081	-
Торгова та інша кредиторська заборгованість	2 885 607	-	2 885 607	-
Інші поточні зобов'язання	279 179	-	279 179	-

За звітний період переведення між Рівнем 1 та Рівнем 2 джерел справедливої вартості не здійснювались.

Справедлива вартість фінансових інструментів

Фінансові активи і фінансові зобов'язання Товариства містять грошові кошти, фінансові активи, дебіторську і кредиторську заборгованості. Облікова політика щодо їхнього визнання та оцінки розкривається у відповідних розділах цих приміток.

Нижче наведене порівняння балансової та справедливої вартості фінансових інструментів Товариства, відображеніх у фінансовій звітності, за категоріями.

	Балансова вартість		Справедлива вартість	
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Фінансові активи				
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1 810 981	1 672 043	1 810 981	1 672 043
Інша поточна дебіторська заборгованість	857	632	857	632
Гроші та їх еквіваленти	131 210	27 266	131 210	27 266
Разом	1 943 048	1 699 941	1 943 048	1 699 941
Фінансові зобов'язання				
Торгова та інша кредиторська заборгованість	3 549 008	2 885 607	3 549 008	2 885 607
Інші поточні зобов'язання	231 255	279 179	231 255	279 179
Разом	3 780 263	3 164 786	3 780 263	3 164 786

37. Політика управління ризиками

Товариство відстежує і управляє фінансовими ризиками, які виникають в ході її діяльності. Цими ризиками є кредитний ризик, ринковий ризик та ризик ліквідності.

Основні фінансові зобов'язання Товариства включають кредиторську заборгованість. Основною метою даних фінансових зобов'язань є фінансування операцій Товариства для підтримки її діяльності. Фінансовими активами, якими володіє Товариство, є дебіторська заборгованість і грошові кошти.

Категорії фінансових інструментів

	31-12-2018	31-12-2017
	<i>тис. грн.</i>	<i>тис. грн.</i>
Фінансові активи		
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1 810 981	1 672 043
Інша поточна дебіторська заборгованість	857	632
Гроші та їх еквіваленти	131 210	27 266
Фінансові зобов'язання		
Торгова та інша кредиторська заборгованість	3 549 008	2 885 607
Інші поточні зобов'язання	231 255	279 179

Кредитний ризик

Кредитний ризик - це ризик невиконання контрагентами договірних зобов'язань і виникнення у Товариства пов'язаних із цим збитків.

АТ «Криворізька теплоцентраль» схильне до кредитного ризику відносно дебіторської заборгованості, а також інших фінансових активів. Оскільки Товариство здійснює контролювану державою діяльність та є основним постачальником теплоенергії в м. Кривий Ріг, воно позбавлене можливості впливу на вибір надійних споживачів та зобов'язане здійснювати постачання теплоенергії на відведеній території в межах своїх міжквартальних мереж усім споживачам.

З метою управління кредитним ризиком та оперативного впливу на рівень розрахунків споживачів у Товаристві запроваджено ефективну систему контролю за рівнем розрахунків споживачів за спожиту теплоенергію та інші надані роботи, послуги. Товариством застосовуються різноманітні механізми розрахунків з дебіторами (заліки, переведення боргу, інше), здійснюється постійна робота з досудового стягнення боргів, у тому числі з використанням механізмів, передбачених законодавством про теплопостачання, в інших випадках на постійній основі проводиться претензійно-позовна робота зі стягнення заборгованостей у судовому порядку.

Товариство контролює та управляє кредитними ризиками, пов'язаними з дебіторськими заборгованостями.

На кожну дату балансу Товариство створює резерв кредитних збитків під знецінення дебіторської заборгованості, яка в звітності відображується за вирахуванням такого резерву. Керівництво Товариства вважає, що вплив кредитного ризику належним чином врахований при нарахуванні резервів.

Ринковий ризик

Ринковий ризик - це ризик того, що справедлива вартість майбутніх грошових потоків за фінансовим інструментом коливатиметься внаслідок змін ринкових цін. Ринкові ціни включають в себе чотири типи ризику: ризик зміни процентної ставки, валютний ризик, ризик зміни цін на товари та інші цінові ризики, наприклад, ризик зміни цін на інструменти капіталу. Фінансові інструменти, що піддаються впливу ринкового ризику, включають в себе реструктуризовану заборгованість, а також фінансові активи, доступні для продажу.

Ризик зміни процентної ставки

Ризик зміни процентної ставки - це ризик того, що справедлива вартість майбутніх грошових потоків за фінансовим інструментом коливатиметься під впливом змін ринкових процентних ставок. Керівництво Товариства вважає, що процентний ризик є несуттєвим, тому що Товариство немає боргових зобов'язань з плаваючою процентною ставкою.

На звітну дату Товариство не має кредитів і позик.

Валютний ризик

Валютний ризик – це ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься через зміни курсів обміну валют.

На звітну дату Товариство не має активів або зобов'язань, номінованих у валюту відмінну від функціональної, тому вплив цього ризику на діяльність Товариства не суттєвий.

Ризик ліквідності

У зв'язку з тим, що Товариство надає послуги з теплопостачання за регульованими тарифами, які не покривають витрати Товариства, є ризики несплати зобов'язань перед кредиторами грошовими коштами.

Зміст полягає у тому, щоб мати можливість погашати поточні зобов'язання за рахунок наявних поточних активів, не порушуючи при цьому нормального плину виробничого процесу.

Нижче наведена інформація щодо кредиторської заборгованості в розрізі строків не погашення цих зобов'язань:

31-12-2018р	Mенше 6 місяців	6 місяців – 1рік	1 рік – 5 років	Більше 5 років	Разом
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	327 219	478 930	1 146 690	928 495	2 881 334
Інші поточні зобов'язання	40 476	25 133	159 717	5 929	231 255
Разом	367 695	504 063	1 306 407	934 424	3 112 589

Ризик концентрації бізнесу

Основна господарська діяльність Товариства зосереджена на території м. Кривий Ріг. Законодавство, що впливає на діяльність компаній в Україні, схильне до частих змін. Внаслідок цього активи і діяльність Товариства можуть бути схильні до ризику у разі негативних змін у політичному і діловому середовищі.

Управління капіталом

Товариство здійснює управління капіталом для забезпечення безперервної діяльності Товариства в осяжному майбутньому.

38. Події після звітного періоду

Після складання фінансових звітів за 2018 рік не відбувалися:

- події після дати балансу, які надавали б додаткову інформацію про визначення сум, пов'язаних з умовами, що існували на дату балансу, вимагали б коригування відповідних активів і зобов'язань, а також уточнення оцінки відповідних статей.

Так жі відбувалися події, що вказували б на умови, що виникли після дати балансу, що не потребують коригування статей фінансових звітів, але підлягають розкриттю інформації про них в Примітках до фінансової звітності, у визначені МСБО, а саме:

На підставі Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна», розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 358-р «Про затвердження переліку об'єктів великої приватизації державної власності, що підлягають приватизації у 2018 році», та Наказу Фонду державного майна України від 08 червня 2018 року № 760 прийнято рішення про приватизацію об'єкта державної власності – державного пакета акцій розміром 99,9864 % статутного капіталу публічного акціонерного товариства «Криворізька теплоцентраль», що становить 315 608 160 штук акцій.

Існує ймовірність після дати балансу отримання актів прийому - передачі природного газу від постачальника, з коефіцієнтом 2, тобто витрати на придбання природного газу в такому разі можуть збільшитися вдвічі, і тоді *сума можливих збитків складе додатково 432367 тис. грн.* без ПДВ.

Товариство оскаржує в суді індивідуальну податкову консультацію органу ДФС, згідно якої воно втрачає право на податковий кредит по податковим накладним, строк оплати по яких перевищує 1095 днів. У керівництва існує невпевненість у позитивному рішенні справи, яке очікується отримати в 2019 році, а отже, можливо виникнення додаткових збитків у Товариства в сумі 62 910 632,90 грн. в разі не визнання права на податковий кредит по ПДВ, яке виникло у терміни, які перевищують 1095 днів.

В.о. генерального директора

Тарасенко М.М.

Головний бухгалтер

Хаустова Л.І.